

Nejvyšší kontrolní úřad a jeho činnost

Irena Nezhybová

Bakalářská práce
2006

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav veřejné správy a regionálního rozvoje
akademický rok: 2006/2007

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Irena NEZHYBOVÁ
Studijní program: B 6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: Veřejná správa a regionální rozvoj
Téma práce: Nejvyšší kontrolní úřad a jeho činnost

Zásady pro vypracování:

1. Ústavní zakotvení NKÚ
 2. Postavení a působnost NKÚ (výkon kontroly, sídlo Úřadu)
 3. Organizace NKÚ a kárná odpovědnost (orgány Úřadu, vnitřní pořádek orgánů Úřadu)
 4. Činnost NKÚ
- Závěr
Literatura

Rozsah práce: cca 40 stran
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

Gerloch, Aleš, Hřebejk, Jiří, Zoubek, Vladimír. Ústavní systém České republiky. (Základy českého ústavního práva). 4. aktualizované a doplněné vydání. Praha 2002. ISBN 80-7175-106-5. 564 stran.

Pavlíček, Václav, Hřebejk Jiří. Ústava a ústavní řád České republiky. Komentář. 1. díl + ústavní systém. 2. doplnění a podstatně rozšířené vydání. Praha 1998. ISBN 80-7201-110-3. 772 stran.

Filip, Jan. Ústavní právo České republiky. 1.díl. Základní pojmy a instituty. Ústavní základy ČR. 4. opravené a doplněné vydání. Brno 2003. ISBN 80-7239-151-8. 556 stran.

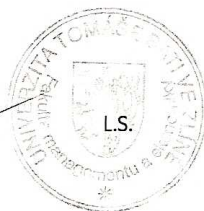
Klíma, Karel. Ústavní právo. 2. rozšířené vydání. Plzeň 2004. ISBN 80-86473-90-2. 815 stran.

Hendrych, Dušan a kol. Správní právo. Obecná část. 5. rozšířené vydání. Praha 2003. ISBN 80-7179-671-9. 790 stran.
www.nku.cz

Vedoucí bakalářské práce: prof. JUDr. Jan Filip, CSc.
Ústav veřejné správy a regionálního rozvoje
Datum zadání bakalářské práce: 20. října 2006
Termín odevzdání bakalářské práce: 5. ledna 2007

Ve Zlíně dne 20. října 2006

doc. PhDr. Vnislav Nováček, CSc.
děkan

doc. RNDr. René Wokoun, CSc.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Cílem této bakalářské práce je shrnout postavení, organizaci a činnost Nejvyššího kontrolního úřadu, a to na základě rozboru právní úpravy kontroly veřejné správy a zejména příslušného ustanovení Ústavy České republiky a zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu. Práce se nesoustředí jen na teoretickou stránku, ale zabývá se i analýzou jedné z provedených kontrolních akcí, čímž poskytuje nejen čistě právní, ale i praktický pohled na činnost Nejvyššího kontrolního úřadu.

Klíčová slova: Nejvyšší kontrolní úřad, Ústava, kontrola, činnost, hospodaření

ABSTRACT

The aim of this work is sum up the position, organization and activities of the Supreme Control Office, namely on the basis of analyse legal regulations of the public administration and relevant article of the Czech Republic Constitution and rule of the Supreme Control Office. Work is not only concentrate on the theory, but consider also of analyse one of the performed actions, whereby provide not only law, but also practical sight on the activities of the Supreme Control Office.

Keywords: Supreme Control Office, Constitution, audit, activity, management of property

PODĚKOVÁNÍ

Upřímně děkuji mému konzultantovi prof. JUDr. Janu Filipovi za pomoc při vypracování této bakalářské práce.

OBSAH

I	ÚVOD	8
I	ÚSTAVNÍ ZAKOTVENÍ NEJVYŠŠÍHO KONTROLNÍHO ÚŘADU	10
	1.1 ČLENĚNÍ NEJVYŠŠÍCH KONTROLNÍCH ORGÁNŮ V ZÁVISLOSTI NA PRÁVNÍM SYSTÉMU	10
	1.2 KRÁTKÝ HISTORICKÝ EXKURS	11
	1.3 ÚSTAVNÍ ZAKOTVENÍ NEJVYŠŠÍHO KONTROLNÍHO ÚŘADU.....	14
II	POSTAVENÍ A PŮSOBNOST NEJVYŠŠÍHO KONTROLNÍHO ÚŘADU.....	16
	2.1 KONTROLA VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ	16
	2.2 VZTAH NEJVYŠŠÍHO KONTROLNÍHO ÚŘADU K ORGÁNŮM MOCI ZÁKONODÁRNÉ, VÝKONNÉ A SOUDNÍ	18
	2.3 PŮSOBNOST NEJVYŠŠÍHO KONTROLNÍHO ÚŘADU	19
III	ORGANIZACE NEJVYŠŠÍHO KONTROLNÍHO ÚŘADU A KÁRNÁ ODPOVĚDNOST.....	22
	3.1 ORGANIZACE NEJVYŠŠÍHO KONTROLNÍHO ÚŘADU	22
	3.1.1 Prezident a viceprezident Nejvyššího kontrolního úřadu	22
	3.1.2 Kolegium Nejvyššího kontrolního úřadu	25
	3.1.3 Senáty Nejvyššího kontrolního úřadu	26
	3.1.4 Členové Nejvyššího kontrolního úřadu	27
	3.1.5. Kontroloři.....	29
	3.2 KÁRNÁ ODPOVĚDNOST	29
	3.2.1 Kárná komora Nejvyššího kontrolního úřadu	30
	3.2.2 Kárné řízení	30
	3.2.3 Kárné opatření	31
IV	ČINNOST NEJVYŠŠÍHO KONTROLNÍHO ÚŘADU	31
	4.1 PLÁN KONTROLNÍ ČINNOSTI	32
	4.2 VĚSTNÍK NEJVYŠŠÍHO KONTROLNÍHO ÚŘADU	32
	4.3 KONTROLNÍ ŘÁD	33
	4.4 PŘÍPRAVA	34
	4.5 NÁMITKA PODJATOSTI	34
	4.6 PRAVOMOCI KONTROLORŮ	35
	4.7 POVINNOSTI KONTROLORŮ	36
	4.8 POVINNOSTI KONTROLOVANÝCH OSOB	37
	4.9 KONTROLNÍ PROTOKOL	37
	4.10 NÁMITKY	38
	4.11 NÁKLADY	39
	4.12 KONTROLNÍ ZÁVĚRY	38
	4.13 MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	40
	4.14 VÝROČNÍ ZPRÁVA	41

V	PODROBNÁ INFORMACE Z KONTROLNÍ AKCE 06/08 – AUTOMOBILNÍ TECHNIKA POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY	42
5.1	SKUTEČNOSTI ZJIŠTĚNÉ PŘI KONTROLE	42
5.2	EVIDENCE SLUŽEBNÍCH DOPRAVNÍCH PROSTŘEDKŮ	45
5.3	VEŘEJNÉ ZAKÁZKY	45
5.4	PROVOZOVÁNÍ SLUŽEBNÍCH DOPRAVNÍCH PROSTŘEDKŮ	46
5.5	OPRAVY SLUŽEBNÍCH DOPRAVNÍCH PROSTŘEDKŮ.....	49
5.6	VYUŽÍVÁNÍ SLUŽEBNÍCH DOPRAVNÍCH PROSTŘEDKŮ	50
5.7	VYŘAZOVÁNÍ NEPOTŘEBNÝCH SLUŽEBNÍCH DOPRAVNÍCH PROSTŘEDKŮ	51
5.8	EVIDENCE DOPRAVNÍCH NEHOD A ŠKOD NA SLUŽEBNÍCH DOPRAVNÍCH PROSTŘEDCÍCH	52
5.9	SHRNUTÍ	53
ZÁVĚR	55	
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	56	

ÚVOD

Ze sdělovacích prostředků se poslední dobou stále častěji dozvídáme o ne zcela korektním nakládání s prostředky ze státního rozpočtu, resp. z rozpočtu Evropské unie. Poněkud zjednodušeně lze říci, že roste počet případů rozkrádání těchto prostředků (nutno dodat, že pojem rozkrádání zde není totožný s pojmem krádeže ve smyslu trestněprávním, ale jen obecně nejvhodněji vystihuje nezákonné chování některých osob). Tento problém však není specifickým jen České republiky, či tzv. nových zemí Evropské unie, ale je relativně častý i ve starých zemích Unie.

Jak již bylo řečeno, tento nešvar se netýká jen státního rozpočtu České republiky, ale i rozpočtu Evropské unie. Co se týká prostředků z rozpočtu Evropské unie poznamenejme, že tento problém, zde byl již před vlastním vstupem České republiky do této nadnárodní organizace, neboť již v té době docházelo k čerpání unijních prostředků (příkladem programy Phare či Sapard).

Jak známo povaha lidí různá a snaha mít více a pokud možno bez práce přítomná v celých dějinách a nelze se proto divit, že téma kontroly hospodaření s prostředky státu (či koruny jak se říkalo dříve) se takto jeví tématem vždy aktuálním a v podstatě nutným.

Avšak aby kontrola mohla být účinná, musí zde být jednak určitý kontrolní systém a jednak určitý nezávislý kontrolní orgán, který nestranně posoudil jak je s prostředky z veřejných rozpočtů nakládáno. V České republice je tímto kontrolním orgánem Nejvyšší kontrolní úřad a právě jemu a jeho činnosti se věnuje tato bakalářská práce.

První kapitola se věnuje ústavnímu zakotvení Nejvyššího kontrolního úřadu, jakožto výchozímu bodu pro samotnou existenci Úřadu.

V rámci této kapitoly jsou nejprve naznačeny možnosti členění kontrolních orgánů tohoto typu v závislosti na právním systému a připomenut historický vývoj na území dnešní České republiky, pak je přistoupeno k vlastnímu ústavnímu zakotvení.

Postavení a působnost Nejvyššího kontrolního úřadu jsou předmětem úvah v kapitole druhé, kde je nejprve vymezeno postavení, jež Úřad zastává v rámci kontroly ve veřejné správě a následně pak rozebrána působnost Úřadu, a to zejména z hlediska dosahu kontroly jím vykonávané.

Třetí kapitola popisuje organizaci Nejvyššího kontrolního úřadu a takéž kárnou odpovědnost.

Nejvíce prostoru je věnováno kapitole čtvrté, jež se zabývá vlastní činností Nejvyššího kontrolního úřadu a následně pro názornost je doplněna rozborem jedné z kontrolních akcí Nejvyššího kontrolního úřadu.

I. ÚSTAVNÍ ZAKOTVENÍ NEJVYŠŠÍHO KONTROLNÍHO ÚŘADU

V demokratických právních státech, k nimž se Česká republika nesporně řadí, je obecně přijímán (a také realizován) názor, že by měl existovat nezávislý a nestranný kontrolní orgán, jehož činnost by směřovala ke kontrole veřejných rozpočtů, přičemž záruky nezávislosti mají být co nejširší. Tyto orgány se nazývají kontrolními či účetními dvory, resp. úřady, soudy, komorami, a mají své nezpochybnitelné místo v soustavě nejvyšších ústavních orgánů, což je obvykle vyjádřeno právě jejich zakotvením v základních ústavních dokumentech daného státu. V České republice je takovýmto orgánem Nejvyšší kontrolní úřad, v Polsku Nejvyšší kontrolní komora, v Německu Spolková účetní komora či Národní auditní úřad ve Spojeném království.

1.1 Členění nejvyšších kontrolních orgánů v závislosti na právním systému

„Podle zprávy vyhotovené Mezinárodním sekretariátem nejvyšších kontrolních úřadů při Rakouském účetním dvoru se s určitou mírou tolerance člení kontrolní instituce do čtyř základních typů:

Germánsko-skandinávská kontrola: vyznačuje se blízkým vztahem k parlamentu. Instituce této kontroly jsou organizovány jako úřad, který zpravidla nemá příkazovací oprávnění. Ze své činnosti jsou nejčastěji odpovědné parlamentu.

Pro účetní dvůr francouzského právního okruhu je charakteristickým rysem soudcovská kontrola nad účetními. Účetní dvůr rozhoduje formou soudcovského rozhodnutí o předložených účetních závěrkách.

Pro generální kontrolor anglického právního okruhu je příznačné, že kontrolní instituce tohoto typu jsou zásadně nezávislé na správě a mají blízký vztah k parlamentu. Úzce souvisí s anglickým právním systémem, který se výrazně liší od ostatních právních skupin.

Instituce latinskoamerické účetní kontroly mají všeobecně těsný vztah k parlamentu. V některých státech se příležitostně zřizují jako soud nebo vedle kontrolní instituce existuje účetní soudní dvůr, který provádí soudní řízení na podkladě iniciativy kontrolní instituce.¹

1.2 Krátký historický exkurs

Nelze pomíjet skutečnost, že cesta k Nejvyššímu kontrolnímu úřadu tak jak ho známe dnes byl dlouhá a zaznamenala mnoho zvrátů, jež byly spojeny jednak s vývojem právního myšlení a jednak s vývojem právní formy státu. Proto se na tomto místě zastavíme u krátkého historického exkursu, abychom dali vznik Nejvyššího kontrolního úřadu do historických souvislostí.

Na území České republiky byl poprvé zřízen úřad tohoto typu v roce 1866, avšak základy byly položeny již podstatně dříve. První krůčky můžeme vysledovat již v tereziánských a josefinských reformách, zejména u Dvorské účetní komory (Hofrechnungskammer) založené v roce 1761. Následně v letech 1792 – 1794 byla v činnosti Hlavní státní účtárna (Staatshauptbuchhaltung), jež byla nahrazena Nejvyšší státní kontrolou (Oberste Staatskontrolle) působící do roku 1805. Poté (a to až do roku 1840) zde bylo činné Generální účetní ředitelství (General-Rechnungs-Direktorium),

Dalším významným krokem této řekněme první etapy byla únorová ústava z roku 1861, k níž F. Šupáček² uvádí následující: „Únorová ústava 1861 přikázala sdělávání rozpočtů státních a zkoumání účetních závěrek i výsledků finančního hospodářství, státní půjčky a konversi státních dluhů i nakládání se státními nemovitostmi, konečně zvyšování starých a vypisování nových daní a dávek říšské radě a výslovně jí uložila kontrolu státního dluhu“

¹ Subkapitola převzata z Nováková, Jiřina. Lidská deklarace a postavení nejvyšších kontrolních úřadů. Integrace 1/2004.

² Šupáček, František. Nejvyšší účetní kontrolní úřad in Slovník veřejného práva československého. Svazek II. Uspořádal: Hácha, Emil, Hoetzel, Jiří, Weyr, František, Laštovka, Karel. Brno, 1932. strana 880.

Nová úprava, vztahující se na území Rakouska (a nikoli tedy Uherska), byla provedena císařským nařízením č. 140/1866 ř.z, jež bylo právním základem organizace kontrolní a účetní činnosti až do rozpadu monarchie. Tímto právním předpisem byl zřízen Nejvyšší účetní dvůr, jež nahradil Nejvyšší účetní kontrolní úřad (Oberste Rechnungs-Kontroll-Behörde) založený v roce 1840.

V pojednání F. Šupáčka³ je k Nejvyššímu účetnímu dvoru uvedeno následující: „Rakouský Nejvyšší účetní dvůr byl bezprostředně podřízen císaři; od ministerstev neodvislý a měl dozírat na všechno státní hospodářství. [...] Kontrole byly podrobeny všechny účty státních úřadů o příjmech, výdajích a o státním majetku. [...] Kontrola byla nejen ciferní, nýbrž také toho, zda správní opatření odpovídá rozpočtu a platným předpisům vůbec, zejména pak požadavkům hospodárnosti. Kontrola byla zásadně dodatečná.⁴[...] Předseda byl jmenován císařem, ostatní úředníci byli jmenováni císařem k návrhu předsedovu, nižší úředníci pak grémiem radů Nejvyššího účetního dvora. [...] Dvůr měl přístup ke všem dokladům a správním spisům nebo si mohl vyžádati jejich zaslání.“

Pro úplnost dodejme, že společné hospodářství Rakousko-Uherska v oblasti správy vojenské, zahraniční a společných financí bylo kontrolováno zvláštním společným účetním dvorem.

V období první republiky se kontrolní orgán tohoto typu nazýval Nejvyšší účetní kontrolní úřad. Úřad byl zřízen v roce 1919 zákonem o zřízení a působnosti Nejvyššího účetního kontrolního úřadu⁵ k doзору na státní hospodářství, státní jmění a státní dluh Československé republiky. Úřad byl samostatným a nezávislým, ministerstvům na roveň postaveným kontrolním orgánem. V čele úřadu stál předseda, jenž byl jmenován presidentem republiky na návrh vlády.

Předseda měl právo účastnit se všech schůzí rady ministrů, pokud daná věc spadala do působnosti Nejvyššího účetního kontrolního úřadu, a měl poradní hlas.

³ Šupáček, František. Nejvyšší účetní kontrolní úřad in Slovník veřejného práva československého. Svazek II. Uspořádal: Hácha, Emil, Hoetzel, Jiří, Weyr, František, Laštovka, Karel. Brno, 1932. strana 881 anásl.

⁴ Kontrola státního dluhu Nejvyššímu účetnímu dvoru nepříslušela (na rozdíl od prvorepublikového Nejvyššího účetního kontrolního úřadu).

⁵ zákon č.175/1919 Sb.

Za působnost Úřadu byl odpovědný Národnímu shromáždění a podléhal též zákonu o odpovědnosti členů vlády.⁶

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že Nejvyšší účetní a kontrolní úřad byl nezávislým kontrolním orgánem, zřízeným vedle moci výkonné a prostřednictvím svého předsedy odpovědný moci zákonodárné – tedy Národnímu shromáždění.

Po roce 1948 byly Nejvyšší účetní kontrolní úřad a Nejvyšší kontrolní dvůr⁷ zrušeny a nahrazeny ministerstvem státní kontroly, čímž se kontrola dostala do sestavy vlády. Další změna nastala v roce 1961, kdy byla zákonem o zřízení Ústředního úřadu státní kontroly a statistiky⁸ spojena kontrola se statistikou. V roce 1963 následoval tzv. lidový model kontroly⁹ a v roce 1967 byla statistika od kontroly oddělena.¹⁰

Po vzniku československé federace si nejprve Česká národní rady zřídila zákonem č. 7/1969 Sb. samostatný Nejvyšší kontrolní úřad České národní rady.

Ale ústavní novela č. 125/1970 Sb. již nadále neumožňovala samostatné kontrolní orgány republik a tak byl ústavním zákonem č. 126/1970 Sb.¹¹ zřízen Výbor lidové kontroly Československé socialistické republiky jakožto ústřední orgán státní správy.

⁶ Blíže k Nejvyššímu účetnímu kontrolnímu viz Šupáček, František. Nejvyšší účetní kontrolní úřad in Slovník veřejného práva československého. Svazek II. Uspořádal: Hácha, Emil, Hoetzel, Jiří, Weyr, František, Laštovka, Karel. Brno, 1932. strana 884 anásl.

⁷ Nejvyšší kontrolní dvůr vznikl v roce 1942 na Slovensku a působil i po válce.

⁸ zákon č. 56/1961 Sb.

⁹ Tento typ kontroly byl vytvořen zákonem č. 23/1963 Sb., o lidové kontrole a národohospodářské evidenci.

¹⁰ Gerloch, Aleš, Hřebejk, Jiří, Zoubek, Vladimír. Ústavní systém České republiky. (Základy českého ústavního práva). 4. aktualizované a doplněné vydání. 568 s. Praha: Prospektrum, 2002. strana 262

¹¹ ústavní zákon č. 126/1970 Sb., o opatřeních v soustavě federálních ústředních orgánů, v jejichž čele stojí člen vlády Československé socialistické republiky

V jeho čele stál člen vlády a analogická úprava byla v roce 1971 přijata i v národních republikách (v České socialistické republice se tak stalo zákonem č. 116/1971 Sb.).¹²

Po roce 1989 došlo mimo jiné k změnám v soustavě ústředních orgánů státní správy a ústavním zákonem č. 296/1990 Sb.¹³ došlo ke zrušení zákona 126/1970 Sb. a nově bylo zřízeno federální ministerstvo kontroly jako ústřední orgán státní správy České a Slovenské Federativní Republiky.¹⁴

Pro Českou republiku byl následně ústavním zákonem České národní rady zřízen Nejvyšší kontrolní úřad České republiky jako kontrolní orgán, nezávislý na vládě, jejich orgánech a ústředních orgánech státní správy.¹⁵ Postavení, působnost a organizaci, jakož i oprávnění a povinnosti Nejvyššího kontrolního úřadu, povinnosti a práva kontrolovaných subjektů upravoval samostatný zákon o Nejvyšším kontrolním úřadě České republiky.¹⁶

Když v souvislosti s rozpadem federace vznikla zcela nová Ústava České republiky¹⁷, byl v její hlavě páté zakotven Nejvyšší kontrolní úřad, jenž tímto zaujal místo v soustavě nejvyšších státních orgánů.

1.3 Ústavní zakotvení Nejvyššího kontrolního úřadu

Článek 97 odst. 1 Ústavy říká: „Nejvyšší kontrolní úřad je nezávislý orgán. Vykonává kontrolu hospodaření se státním majetkem a plnění státního rozpočtu.“ Tento článek je základním výchozím ustanovením pro celou existenci a působení Nejvyššího kontrolního úřadu.

¹² Gerloch, Aleš, Hřebejk, Jiří, Zoubek, Vladimír. Ústavní systém České republiky. (Základy českého ústavního práva). 4. aktualizované a doplněné vydání. 568 s. Praha: Prospektrum, 2002. strana 263

¹³ ústavní zákon č. 296/1990 Sb., o změnách v soustavě federálních ústředních orgánů státní správy, v jejichž čele stojí člen vlády České a Slovenské Federativní Republiky.

¹⁴ článek IV. zákona č. 296/1990 Sb.

¹⁵ článek I. Ústavního zákona č. 481/1991 Sb., kterým se zřizuje Nejvyšší kontrolní úřad České republiky (tento zákon nabyl účinnosti dnem 1. ledna 1992)

¹⁶ zákon České národní rady č. 61/1992 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu České republiky.

¹⁷ ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Nejvyšší kontrolní úřad je samostatný ústavní orgán, jedinečný v horizontální soustavě nejvyšších státních orgánů. Jeho nezávislost je jednak systémová a jednak funkční. Systémová nezávislost – tedy nezávislost v rámci soustavy státních orgánů – je zdůrazněna vyčleněním do zvláštní, samostatné hlavy Ústavy. Nejvyšší kontrolní úřad není jako orgán nikomu odpovědný, není nikomu podřízen, ale ani nadřízen. Funkční nezávislost pak znamená, že Úřad je svojí působností vázán pouze zákonem, náplň svojí činnosti si stanoví sám a nepřijímá žádné pokyny od jiného státního orgánu.¹⁸

Kontrola hospodaření se státním majetkem a plnění státního rozpočtu (článek 97 odst. 1) jsou Ústavou definovány jako určitá zvláštní funkce veřejné moci, která si vzhledem ke svému mimořádnému charakteru vynutila vytvoření samostatného orgánu. Tato mimořádnost se projevuje zejména ve skutečnosti, že všechny orgány veřejné moci jsou při svém hospodaření vázány státním rozpočtem, a to buď tak, že jsou sami rozpočtovou kapitolou nebo jsou jim prostředky přidělovány v rámci určité kapitoly.

V této souvislosti a s přihlédnutím k teorii dělby moci na moc zákonodárnou, výkonnou a soudní je nutno poukázat na skutečnost, že Nejvyšší kontrolní úřad zřejmě nelze považovat za další (čtvrtý) typ moci ve státě, ačkoli by k tomu vyčlenění do zvláštní hlavy Ústavy mohlo svádět. Navíc Nejvyšší kontrolní úřad mimo kontrolních oprávnění nemá žádná jiná oprávnění. Je vytvořen „jen a pouze“ jako kontrolní orgán bez dalších vrchnostenských oprávnění.

Význam Nejvyššího kontrolního úřadu je umocněn ještě tím, že dle ustanovení § 97 odst. 2 Ústavy presidenta a vicepresidenta Nejvyššího kontrolního úřadu jmenuje prezident republiky na návrh Poslanecké sněmovny. Paralelně k tomu článek 62 písm. j) stanoví, že prezident republiky jmenuje presidenta a vicepresidenta Nejvyššího kontrolního úřadu. Vzhledem k tomu, že se jedná o oprávnění dle článku 62 Ústavy, nevyžaduje se k platnosti tohoto aktu kontrasignac

¹⁸ Klíma, Karel a kol. Komentář k Ústavě a Listině. 1019 s. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. strana 500

Skutečnost, že nejvyšší činitele Nejvyššího kontrolního úřadu jmenuje prezident republiky (na návrh Poslanecké sněmovny) je projevem mimořádného postavení tohoto kontrolního orgánu. Poslanecká sněmovna v tomto případě rozhoduje prostou většinou, a to formou usnesení.

Ústava výslovně ani koncepcí formy vlády nepředpokládá, že by prezident republiky měl možnost návrh Poslanecké sněmovny nerespektovat, pokud jsou dodrženy požadavky zákona na osobnost kandidáta.¹⁹ Mimo výše uvedeného Ústava k Nejvyššímu kontrolnímu úřadu nic bližšího neuvádí a přenechává úpravu postavení, působnosti a dalších podrobností zvláštnímu zákonu. Tímto zákonem je zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu.

II. POSTAVENÍ A PŮSOBNOST NEJVYŠŠÍHO KONTROLNÍHO ÚŘADU

Než bude přistoupeno k vlastnímu rozebrání působnosti Nejvyššího kontrolního úřadu, jeví se jako nezbytné v krátkosti pojednat o kontrole ve veřejné správě a orgánech ji vykonávajících, aby se ozřejmilo postavení Nejvyššího kontrolního úřadu mezi těmito orgány a institucemi, neboť abychom mohli docenit jeho mimořádné postavení, je nutné mít též představu o kontrole ve veřejné správě obecně.

2.1 Kontrola ve veřejné správě

Členění kontrolní činnosti ve veřejné správě se do jisté míry liší autor od autora a je do určité míry závislé na tom, jak tuto činnost chápe ten který autor a z jakého hlediska ji třídí. K vypořádání se s tímto problémem je však nutná dosti značná míra odbornosti v oboru správního práva a práva vůbec a přesahuje možnosti bakalářské práce na fakultě ekonomického zaměření.

¹⁹ Klíma, Karel a kol. Komentář k Ústavě a Listině. 1019 s. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. strana 501

Z tohoto důvodu je zde omezení na uvedení možného členění z pohledu některých odborníků v oblasti správní práva.

Podle V. Sládečka²⁰ se kontrolní činnosti spojené s veřejnou správou v podstatě rozpadají do dvou oblastí – jednak ‚kontrola vykonávanou samotnou veřejnou správou‘, jež se většinou člení na kontrolu vnitřní (služební a instanční dohled) a vnější (správní dozor, finanční kontrola a obdobné kontrolní činnosti, a jednak ‚kontrola prováděná subjekty stojícími mimo veřejnou správu‘ a směřující vůči veřejné správě.

Činnost Nejvyššího kontrolního úřadu pak spadá mezi kontrolu vykonávanou subjekty vně veřejné správy, stejně jako kontrola vykonávaná Parlamentem²¹, Ústavním soudem²², soudy obecnými²³ i ve správním soudnictví²⁴, kontrola ze strany státního zastupitelství²⁵ a Veřejným ochráncem práv²⁶. Je zde též možno přiřadit kontrolu vykonávanou uplatněním práva petičního²⁷.

²⁰ Sládeček, Vladimír. Obecné správní právo. 1. vydání. Praha: ASPI Publishing, 2005. 379 s. ISBN 8073570602 Strana 178

²¹ Parlamentní kontrola se nejvýznamněji projevuje ve vztahu k vládě, a to ve formě (ne)vyslovení důvěry vládě či využití institutu interpelací. Za kontrolu bývá považován i samotný proces projednávání a schvalování návrhů zákonů, dále schvalování státního rozpočtu a aprobace státního závěrečného účtu. Taktéž je významná činnost výborů a komisí.

²² Pravomoc a působnost Ústavního soudu ve vztahu k veřejné správě zahrnuje kontrolu ústavnosti a zákonnosti právních předpisů, incidentní kontrolu ústavnosti, komunální stížnost, kontrola ve věcech politických stran a rozhodování kompetenčních sporů (vychází článku 87 Ústavy).

²³ Příslušnou úpravu obsahuje část pátá občanského soudního řádu Řízení ve věcech, o nichž bylo rozhodnuto jiným orgánem, a to v případě rozhodl-li orgán veřejné správy o sporu nebo o jiné právní věci, která vyplývá z občanskoprávních, pracovních, rodinných a obchodních vztahů a nabylo-li rozhodnutí správního orgánu právní moci, je možné aby byla tatáž věc projednána na návrh v občanském soudním řízení.

²⁴ Ve správním soudnictví je dle soudního řádu správního kontrola veřejné správy vykonávána prostřednictvím žalob proti rozhodnutí správního orgánu, žalob ve věcech samosprávy, žalob proti nečinnosti správního orgánu, žalob proti nezákonnému zásahu, pokynu nebo donucení, žalob ve věcech volebních a místního referenda, žalob ve věcech politických stran a kompetenčních žalob.

²⁵ Zde z hlediska správního práva připadá v úvahu kontrola v místech, kde je vykonávána vazba, trest odnětí svobody, ochranné léčení, ochranná výchova nebo ústavní výchova nebo v jiných místech, kde je podle zákonného oprávnění omezována osobní svoboda. Jinou možností je zvláštní žalobní legitimace k ochraně veřejného zájmu, která se vztahuje k osobě nejvyššího státního zástupce.

²⁶ Ombudsman je osoba volená parlamentem, jež nezávisle a nestranně šetří namítaná pochybení či protiprávnost ve veřejné správě. Jeho činnost je upravena samostatným zákonem o Veřejném ochránci práv.

²⁷ Článek 18 Listiny základních práv a svobod zaručuje právo ve věcech veřejného nebo jiného společného zájmu obracet se na orgány veřejné správy se žádostmi, návrhy a stížnostmi.

Odlíšnější členění najdeme u P. Průchy, který člení kontrolu na ‚správní kontrolu‘ vykonávanou orgány veřejné správy a ‚vnější kontrolu‘, kde nejsou kontrolujícími subjekty orgány veřejné správy a kam spadá i činnost Nejvyššího kontrolního úřadu.²⁸

Pro úplnost budiž ještě uveden význam výše užitých pojmů služební a instanční dohled a správní dozor, jež spadají do oblasti kontroly vykonávané orgány veřejné správy. Služební dohled se uskutečňuje uvnitř organizace veřejné správy, a to ve vztazích nadřízenosti a podřízenosti a jeho specifikem je, že hodnotí též hlediska mimoprávní.²⁹ Oproti tomu instanční dozor je institutem správního řízení a vykonávají ho správní úřady instančně vyšší vůči nižším, a to formou opravných a dozorčích prostředků.³⁰

Správní dozor je pak zpravidla chápán jako zákonem povolená činnost veřejné správy, při které dozorčí orgán sleduje chování jemu nepodřízených subjektů a ve věcech své specializované působnosti je porovnává s chováním žádoucím a při zjištění porušení pak uplatňuje prostředky nápravy.

2.2 Vztah Nejvyššího kontrolního úřadu k orgánům moci zákonodárné výkonné a soudní

Ústava ČR na prvním místě jako základní charakteristiku Nejvyššího kontrolního úřadu uvádí, že je to "nezávislý orgán". Toto musíme mít stále na mysli, když vymezuje jeho vztah k vrcholným státním orgánům.³¹

²⁸ Průcha, Petr. Správní právo: Obecná část. 5 doplněné a opravené vydání. Brno: MU a nakl. Doplněk, 2003. 224 s.

²⁹ Sládeček, Vladimír. Obecné správní právo. 1. vydání. Praha : ASPI Publishing, 2005. 379 s. strana 186

³⁰ Sládeček, Vladimír. Obecné správní právo. 1. vydání. Praha : ASPI Publishing, 2005. 379 s. strana 187

³¹ Srovnání zpracováno dle Filip, Jan: Vybrané kapitoly ke studiu ústavního práva. 2. doplněné vydání. Brno: MU a nakladatelství Doplněk, 2001. 458 s. subkapitola 5.6

Ve vztahu k Parlamentu Nejvyšší kontrolní úřad poskytuje pomoc především Poslanecké sněmovně a Senátu v jejich zákonodárné činnosti. V případě Poslanecké sněmovny to je ve významné míře i pomoc při politické kontrole hospodaření výkonné moci se státními financemi a majetkem. Hlavní důraz na kontrolní činnost ve vztahu k Poslanecké sněmovně se projevuje i v tom, že navrhuje prezidentu republiky jmenování prezidenta a viceprezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu.

Ve vztahu k prezidentu republiky žádná zvláštní úprava neexistuje. Prezident republiky jmenuje a odvolává prezidenta a viceprezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu a přijímá jejich slib, popř. rezignaci na výkon funkce.

Ve vztahu k vládě projednává její podněty, předkládá jí k informaci plán kontrolní činnosti a výroční zprávu. zasílá jí schválené kontrolní závěry, poskytuje jí kontrolní protokoly.

Ve vztahu ke správním úřadům včetně ministerstev vykonává Nejvyšší kontrolní úřad kontrolu. Kromě toho ministerstvům na jejich požádání předkládá své kontrolní závěry.

Ve vztahu k soudní moci je upravena jen otázka neslučitelnosti výkonu funkcí a dále účast dvou soudců Nejvyššího soudu jako členů a náhradníků v Kárné komoře Nejvyššího kontrolního úřadu. Nejvyšší soud poté rozhoduje o odvolání proti rozhodnutí Kárné komory.

2.3 Působnost Nejvyššího kontrolního úřadu

Jak již bylo uvedeno výše postavení, působnost, organizační strukturu a činnost Nejvyššího kontrolního úřadu upravuje samostatný zákon o Nejvyšším kontrolním úřadu a v jeho mezích se budeme pohybovat při vymezení působnosti Úřadu.

Model působnosti si můžeme představit jako model o třech dimenzích daných jednak typem kontrolovaných aktiv (finanční prostředky, majetek a majetková práva), dále povahou kontrolovaných osob (institucí a subjektů) a konečně používanými kontrolními kritérii (soulad s předpisy, věcná a formální správnost, účelnost a hospodárnost).³²

Z hlediska věcné působnosti Nejvyšší kontrolní úřad zejména vykonává kontrolu aktiv hospodaření se státním majetkem a finančními prostředky vybíranými na základě zákona ve prospěch právnických osob s výjimkou prostředků vybíraných obcemi nebo kraji v jejich samostatné působnosti.³³ Hospodařením se státním majetkem se pro účely tohoto zákona rozumí i hospodaření s majetkem, který přešel na Fond národního majetku podle zvláštních předpisů. Dále hospodaření Exportní garanční a pojišťovací společnosti, akciové společnosti, Praha, s prostředky poskytovanými ze státního rozpočtu k provozování pojištění vývozních úvěrových rizik a České exportní banky, akciové společnosti, Praha, s prostředky poskytovanými ze státního rozpočtu k provozování podpořeného financování podle zvláštního zákona, jakož i hospodaření těchto společností s prostředky, za něž převzal stát záruky.³⁴ Dříve kontroloval též nakládání s majetkem, se kterým hospodařila Česká konsolidační agentura.

Dále Nejvyšší kontrolní úřad vykonává kontrolu

- státního závěrečného účtu České republiky, (NKÚ dosud nikdy neprováděl)
- plnění státního rozpočtu České republiky,
- hospodaření s prostředky, poskytnutými České republice ze zahraničí a s prostředky, za něž převzal stát záruky,
- vydávání a umořování státních cenných papírů,
- zadávání státních zakázek.

³² Nováková, Jiřina. Limská deklarace a postavení nejvyšších kontrolních úřadů. Integrace 1/2004

³³ § 3 odst. 1 písm. a) zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu

³⁴ Nováková, Jiřina. Limská deklarace a postavení nejvyšších kontrolních úřadů. Integrace 1/2004

Úřad rovněž vykonává kontrolu hospodaření České národní banky v oblasti výdajů na pořízení majetku a výdajů na provoz České národní banky.³⁵

Z hlediska osobního dosahu je kontrola (nestanoví-li zvláštní zákon jinak) vykonávána jednak u organizačních složek státu a jednak u fyzických a právnických osob.³⁶

Při kontrolní činnosti Nejvyšší kontrolní úřad prověřuje, zda kontrolované činnosti jsou v souladu s právními předpisy, přezkoumává jejich věcnou a formální správnost a posuzuje, zda jsou účelné a hospodárné.³⁷ Zjišťované skutečnosti podléhají kontrole bez ohledu na druh a stupeň utajení.³⁸ Takto nastavená kontrolní kritéria jsou dostatečně široká, aby Úřad mohl plně vykonávat své kontrolní akce.

Kontrolní kritéria lze shrnout takto:

Při kontrole Úřad prověřuje, zda kontrolované činnosti jsou v souladu s právními předpisy (zjistit skutečný stav věci a prokázat jej doklady, tj. shromáždění a prověření dokladů dvouhodnotovou logikou zda jsou – nejsou v souladu) přezkoumává jejich věcnou a formální správnost (i z hlediska vnitřních norem, tzn. co a jak se má dělat) a posuzuje, zda jsou účelné a hospodárné.³⁹

Výsledkem kontrolní činnosti Úřadu jsou kontrolní závěry. Kontrolním závěrem se rozumí písemná zpráva obsahující shrnutí a vyhodnocení skutečností zjištěných při kontrole. Úřad zpracovává a předkládá Poslanecké sněmovně stanovisko ke zprávě o průběžném plnění státního rozpočtu a ke státnímu závěrečnému účtu České republiky, včetně kontrolních závěrů, které byly podkladem pro toto stanovisko.

³⁵ § 3 odst. 3 zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu

³⁶ § 3 odst. 2 zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu

³⁷ § 4 odst. 1 zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu

³⁸ § 4 odst. 2 zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu

³⁹ Nováková, Jiřina. Limská deklarace a postavení nejvyšších kontrolních úřadů. Integrace 1/2004

Jeho kontrolní činnost vykazuje některé příbuzné znaky s výkonem soudnictví, kdy se postupuje nezávisle a proti kontrolnímu protokolu je možno odvolat se opět k nezávislému vyššímu kontrolnímu stupni. Z hlediska materiálního nespadá kontrolní činnost ani pod zákonodárství, ani pod soudnictví. V širším smyslu se proto někdy řadí k výkonné moci.⁴⁰

Úřad na vyžádání Poslanecké sněmovny nebo Senátu a jejich orgánů zpracovává v dohodnutém termínu i stanoviska k návrhům právních předpisů, týkajícím se rozpočtového hospodaření, účetnictví, státní statistiky a výkonu kontrolní, dozorové a inspekční činnosti.⁴¹

III. ORGANIZACE NEJVYŠŠÍHO KONTROLNÍHO ÚŘADU A KÁRNÁ ODPOVĚDNOST

3.1 Organizace Nejvyššího kontrolního úřadu

Orgány Nejvyššího kontrolního úřadu tvoří prezident Úřadu, viceprezident Úřadu, Kolegium Úřadu, senáty Úřadu a Kárná komora Úřadu. Vnitřní pořádek orgánů upravuje organizační řád Úřadu, jednací řád Kolegia Úřadu, jednací řád senátu úřadu a kárný řád.

3.1.1 Prezident a viceprezident Nejvyššího kontrolního úřadu

Prezident Nejvyššího kontrolního úřadu⁴²

Řídí Nejvyšší kontrolní úřad a jedná jeho jménem navenek, předsedá Kolegiu Úřadu a Kárné komoře Úřadu.

⁴⁰ Filip, Jan: Vybrané kapitoly ke studiu ústavního práva. 2. doplněné vydání. 458 s. Brno: MU a nakladatelství Doplněk, 2001. subkapitola 5.6.2

⁴¹ <http://www.mesec.cz/clanky/nejvyssi-kontrolni-urad-ochrani-statni-penize/>

⁴² § 8 zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu

Prezident předkládá Kolegiu Nejvyššího kontrolního úřadu:

- návrh plánu kontrolní činnosti a jeho změn,
- návrh rozpočtu a závěrečného účtu rozpočtové kapitoly Úřadu,
- všechny kontrolní závěry, z nichž vychází stanovisko ke státnímu závěrečnému účtu,
- návrh výroční zprávy o činnosti Úřadu za uplynulý rozpočtový rok
- návrh organizačního a pracovního řádu Úřadu, včetně jeho změn a doplňků,
- návrh jednacího řádu Kolegia Úřadu a senátů Úřadu, včetně jeho změn a doplňků,
- návrh kárného řádu,
- podněty Poslanecké sněmovny, Senátu, jejich orgánů a vlády.

Dále pak prezident po projednání Kolegiem Úřadu schvaluje organizační a pracovní řád Úřadu a může se účastnit schůzí Poslanecké sněmovny, Senátu a jejich orgánů, pokud jsou projednávány návrhy a stanoviska, která Nejvyšší kontrolní úřad předložil. Požádá-li o slovo, bude mu uděleno. Vyžádá-li si Poslanecká sněmovna, Senát nebo jejich orgány přítomnost prezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu na jednání, je povinen se zúčastnit. Nevykonává-li prezident Úřadu ani viceprezident Úřadu po přechodnou dobu svoji funkci, vykonává funkci prezidenta Úřadu vždy nejstarší člen Úřadu.

Viceprezident Nejvyššího kontrolního úřadu⁴³

Viceprezident zastupuje v plném rozsahu prezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu za jeho nepřítomnosti. Zastupuje prezidenta Úřadu na základě jeho pověření v konkrétních případech a vykonává některé pravomoci prezidenta Úřadu, pokud tak stanoví organizační řád Úřadu.

⁴³ § 9 zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu

Podmínky pro jmenování

Prezidentem Úřadu nebo viceprezidentem Úřadu může být jmenován občan České republiky, který:

- je způsobilý k právním úkonům,
- je bezúhonný, splňuje podmínky stanovené zvláštním zákonem, a jeho zkušenosti a morální vlastnosti dávají záruku, že bude svoji funkci řádně zastávat,
- má ukončené vysokoškolské vzdělání,
- dosáhl věku 35 let.⁴⁴

Funkční období prezidenta Úřadu a viceprezidenta Úřadu je devět let. Prezident Úřadu a viceprezident Úřadu skládají slib do rukou prezidenta republiky.

Slib prezidenta Úřadu a viceprezidenta Úřadu zní: „Slibuji věrnost České republice. Slibuji, že budu zachovávat její Ústavu a zákony. Slibuji na svou čest, že budu svoji funkci vykonávat nezávisle a nestranně a nezneužiji svého postavení.“ Složením tohoto slibu se prezident Úřadu a viceprezident Úřadu ujímají funkce.

Neslučitelnost funkcí

S funkcí prezidenta Úřadu a viceprezidenta Úřadu je neslučitelná funkce poslance nebo senátora, soudce, prokurátora, jakákoliv funkce ve veřejné správě, funkce člena orgánů územní samosprávy a funkce v politických stranách a hnutích. Prezident Úřadu a viceprezident Úřadu nesmí zastávat jinou placenou funkci ani vykonávat výdělečnou činnost s výjimkou činnosti vědecké, pedagogické, literární, publicistické a umělecké, pokud tato činnost nenarušuje důstojnost nebo neohrožuje důvěru v nezávislost a nestrannost Úřadu.

⁴⁴ § 10 odst. 1 zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu

Zánik funkce

Výkon funkce prezidenta Úřadu a viceprezidenta Úřadu končí:

- uplynutím funkčního období,
- odvoláním prezidentem republiky na návrh Poslanecké sněmovny,
- doručením rezignace prezidentu republiky,
- právní mocí rozsudku, jímž je zbaven nebo omezen způsobilosti k právním úkonům,
- právní mocí rozsudku, jímž byl odsouzen pro trestný čin.⁴⁵

Poslanecká sněmovna může navrhnout prezidentu republiky odvolání prezidenta Úřadu nebo viceprezidenta Úřadu jen v případě že:

- nevykonává-li funkci po dobu delší než šest měsíců,
- na základě pravomocného rozhodnutí Kárné komory Úřadu, ve kterém byl vysloven návrh na odvolání z funkce.⁴⁶

3.1.2 Kolegium Nejvyššího kontrolního úřadu

Kolegium tvoří prezident a viceprezident Nejvyššího kontrolního úřadu a členové Úřadu.

Kolegium Úřadu rozhoduje hlasováním; závěr hlasování je přijat, pokud pro něj hlasovala nadpoloviční většina přítomných členů Kolegia Úřadu. Při rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedajícího. Kolegium Úřadu je usnášeníschopné při účasti nadpoloviční většiny svých členů. Jednání Kolegia Úřadu se řídí jednacím řádem, který zejména obsahuje formu rozhodování, způsob hlasování a způsob zveřejnění opačného názoru.

⁴⁵ § 10 odst. 8 zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu

⁴⁶ § 10 odst. 9 zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu

Kolegium Úřadu schvaluje:⁴⁷

- plán kontrolní činnosti,
- návrh rozpočtu Úřadu předkládaný Poslanecké sněmovně a závěrečný účet rozpočtové kapitoly Úřadu,
- všechny kontrolní závěry, z nichž vychází stanovisko ke státnímu závěrečnému účtu,
- výroční zprávu,
- kontrolní závěry, které si stanoví při schvalování plánu kontrolní činnosti nebo které mu přikáže prezident Úřadu,
- jednacích řádů Kolegia Úřadu a senátů Úřadu,
- kárný řád.

Kolegium Úřadu rozhoduje:

- o odvolání proti rozhodnutí o námitce proti kontrolnímu protokolu,
- o námitce podjatosti, pokud ji vznesla kontrolovaná osoba proti členu Úřadu; takový člen Úřadu je z hlasování o námitce podjatosti vyloučen.

Kolegium Úřadu projednává návrh organizačního a pracovního řádu Úřadu, předkládaný prezidentem Úřadu a doporučuje mu jeho schválení.

3.1.3 Senáty Nejvyššího kontrolního úřadu

Senáty Úřadu jsou jakožto kolektivní orgány Úřadu složené za tří a více členů Úřadu. Rozhodují hlasováním za účasti všech svých členů; rozhodnutí je přijato, vyjádří-li s ním souhlas nadpoloviční počet členů senátu Úřadu. Jednání senátů Úřadu se řídí jednacím řádem, který zejména obsahuje formu rozhodování, způsob hlasování a způsob zveřejnění opačného názoru.⁴⁸

⁴⁷ § 15 odst. 3 zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu

⁴⁸ § 14 zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu

Senáty Úřadu zřizuje Kolegium Úřadu při schvalování plánu kontrolní činnosti. Senátu Úřadu předsedá člen Úřadu určený Kolegiem Úřadu. Senát Úřadu schvaluje kontrolní závěry, pro které byl zřízen a rozhoduje o odvolání proti rozhodnutí o námitkách ke kontrolním protokolům, které jsou podkladem pro kontrolní závěry v jeho působnosti.

3.1.4 Členové Nejvyššího kontrolního úřadu

Člen vykonává kontrolu, řídí kontrolní činnost a vypracovává kontrolní závěry podle plánu kontrolní činnosti, účastní se činnosti senátů a Kolegia Nejvyššího kontrolního úřadu. Sám o sobě není orgánem Nejvyššího kontrolního úřadu, nicméně spolu s prezidentem a viceprezidentem tvoří členové Kolegium Nejvyššího kontrolního úřadu, které již orgánem je.

Členové Nejvyššího kontrolního úřadu (celkem 15) jsou voleni Poslaneckou sněmovnou na návrh presidenta republiky. Uvolní-li se místo člena Úřadu, předloží prezident Nejvyššího kontrolního úřadu návrh na nového člena Poslanecké sněmovně do 40 dnů ode dne uvolnění místa. Ne zvolí-li Poslanecká sněmovna nového člena úřadu, předloží prezident Úřadu Poslanecké sněmovně nový návrh do 40 dnů ode dne, kdy nový člen úřadu nebyl zvolen.⁴⁹

Podmínky výkonu funkce

Členem Nejvyššího kontrolního úřadu může být zvolen občan České republiky, který

- je způsobilý k právním úkonům,
- je bezúhonný, splňuje podmínky stanovené zvláštním zákonem, a jeho zkušenosti a morální vlastnosti dávají záruku, že bude svoji funkci řádně zastávat,
- má ukončené vysokoškolské vzdělání,
- dosáhl věku 30 let.⁵⁰

⁴⁹ § 12 odst. 1, 2 zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu

⁵⁰ § 12 odst. 3 zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu

Člen Nejvyššího kontrolního úřadu skládá slib do rukou předsedy Poslanecké sněmovny. Slib člena zní: "Slibuji věrnost České republice. Slibuji, že budu zachovávat její Ústavu a zákony. Slibuji na svou čest, že budu svoji funkci vykonávat nezávisle a nestranně a nezneužiji svého postavení." Složením slibu se člen Úřadu ujímá funkce.

Neslučitelnost funkcí

Neslučitelnost funkcí je koncipována podobně jako presidenta Nejvyššího kontrolního úřadu, a to tak, že s funkcí člena Úřadu je neslučitelná funkce poslance nebo senátora, soudce, prokurátora, jakákoliv funkce ve veřejné správě, funkce člena orgánů územní samosprávy a funkce v politických stranách a hnutích.

Člen Úřadu nesmí zastávat jinou placenou funkci ani vykonávat výdělečnou činnost s výjimkou činnosti vědecké, pedagogické, literární, publicistické a umělecké, pokud tato činnost nenarušuje důstojnost nebo neohrožuje důvěru v nezávislost a nestrannost Úřadu.

Zánik výkonu funkce

Výkon funkce člena Úřadu končí

- doručením rezignace Poslanecké sněmovně,
- dosažením věku 65 let,
- odvoláním Poslaneckou sněmovnou na základě pravomocného rozhodnutí Kárné komory Úřadu, ve kterém bylo navrženo odvolání z funkce,
- právní mocí rozsudku, jímž je zbaven nebo omezen způsobilosti k právním úkonům,
- právní mocí rozsudku, jímž byl odsouzen pro úmyslný trestný čin.⁵¹

⁵¹ § 12 odst. 9 zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu

3.1.5 Kontroloři

Jednotlivé kontrolní akce provádějí kontroloři. Kontroloři nejsou orgánem Nejvyššího kontrolního úřadu ani součástí některého orgánu. Jsou s Nejvyšším kontrolním úřadem v pracovněprávním vztahu a pokud zákon o Nejvyšším kontrolním úřadu nestanoví jinak, vztahují se na ustanovení zákoníku práce.

3.2 Kárná odpovědnost

Kárná odpovědnost je obsažena v části šesté (Společná ustanovení) zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu. V jejím rámci je upravena odpovědnost za kárné provinění, jehož se mohou dopustit president, vicepresident a členové Nejvyššího kontrolního úřadu. Ostatní osoby působící u Nejvyššího kontrolního úřadu nejsou odpovědné za kárné provinění dle těchto ustanovení.

Skutečnost, že tyto osoby odpovídají za kárné provinění, je samozřejmě nezbavuje odpovědnosti za trestné činy před soudem, resp. za přestupky před správními orgány.

Jak již bylo uvedeno, výše uvedené osoby jsou odpovědné za kárné provinění. Kárným proviněním se pro účely tohoto zákona myslí zaviněné porušení povinností prezidenta Úřadu, viceprezidenta Úřadu a člena Úřadu vyplývajících z tohoto zákona nebo jejich chování, jímž narušují důstojnost nebo ohrožují důvěru v nezávislost a nestrannost své osoby nebo Úřadu.⁵² O závažné kárné provinění se jedná v případě, jestliže vzhledem k povaze porušené povinnosti, způsobu jednání, míře zavinění, opakování nebo jiné přitěžující okolnosti je jeho škodlivost zvýšena.⁵³

⁵² § 35 odst. 1 zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu

⁵³ § 35 odst. 2 zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu

Odpovědnost prezidenta Úřadu, viceprezidenta Úřadu a člena Úřadu za kárné provinění zaniká, uplynul-li od jeho spáchání jeden rok.

3.2.1 Kárná komora Nejvyššího kontrolního úřadu

Kárnou odpovědnost zjišťuje a kárná opatření ukládá Kárná komora Úřadu. Kárná komora Úřadu se skládá z předsedy a dvou členů. Předsedou Kárné komory Úřadu je prezident Úřadu. Další dva členy a jejich náhradníky jmenuje předseda Nejvyššího soudu z řad soudců tohoto soudu. Směřuje-li návrh na zahájení kárného řízení proti prezidentovi Úřadu, předsedá Kárné komoře Úřadu viceprezident Úřadu.

3.2.2 Kárné řízení

Kárné řízení zahajuje Kárná komora Úřadu na návrh prezidenta Úřadu, viceprezidenta Úřadu, člena Úřadu, poslance nebo orgánů Poslanecké sněmovny a nebo z vlastního podnětu.

Pro řízení před Kárnou komorou Úřadu platí kárný řád a řízení před Kárnou komorou Úřadu je neveřejné. O jednání před Kárnou komorou se pořizuje protokol. Pokud se jedná o zahájení kárného řízení vyrozumí předseda Kárné komory Úřadu toho, proti němuž se kárné řízení vede, a poučí ho o jeho právech.

Kárná komora Úřadu zastaví kárné řízení pokud:

- rezignoval-li ten, proti němuž se řízení vede, na svou funkci,
- zanikla-li odpovědnost za kárné provinění,
- jestliže pro týž skutek bylo již zahájeno řízení pro přestupek nebo zahájeno trestní stíhání nebo ve věci bylo pravomocně rozhodnuto.

Kárná komora Úřadu přeruší kárné řízení, má-li za to, že skutečnosti, které se prezidentu Úřadu, viceprezidentu Úřadu nebo členu Úřadu kladou za vinu, mají znaky trestného činu, a věc předloží příslušnému orgánu činnému v trestním řízení.

Dojde-li Kárná komora Úřadu k závěru, že se prezident Úřadu, viceprezident Úřadu nebo člen Úřadu dopustil kárného provinění, rozhodne o kárném opatření. Dojde-li Kárná komora Úřadu k závěru, že se prezident Úřadu, viceprezident Úřadu nebo člen Úřadu kárného provinění nedopustil nebo mu nelze kárné provinění prokázat, vynese zprošťující rozhodnutí.

Rozhodnutí Kárné komory Úřadu se vyhotoví písemně a doručí se členu Úřadu, proti kterému se kárné řízení vedlo. Proti rozhodnutí Kárné komory Úřadu lze podat do patnácti dnů odvolání k Nejvyššímu soudu. Odvolání má odkladný účinek.

3.2.3 Kárné opatření

Za kárné provinění lze uložit buď napomenutí nebo snížení platu až o 15 procent na dobu nejdéle tří měsíců.

Za závažné kárné provinění nebo opakované kárné provinění lze uložit některé z těchto kárných opatření:

- snížení platu až o 15 procent na dobu nejdéle šesti měsíců,
- návrh na odvolání člena Úřadu z funkce,
- návrh na odvolání prezidenta Úřadu nebo viceprezidenta Úřadu z funkce.

IV. ČINNOST NEJVYŠŠÍHO KONTROLNÍHO ÚŘADU

Kontrolní činnost představuje určitý ucelený proces, jež počíná sestavením plánu kontrolní činnosti, z něhož vyplývají konkrétní kontrolní akce, jejich přípravu, vlastní kontrolu až po kontrolní závěry a jejich následné zveřejnění.

4.1 Plán kontrolní činnosti

Plán kontrolní činnosti je věcné a časové vymezení kontrolních akcí v následujícím rozpočtovém roce. Při zpracování návrhu plánu kontrolní činnosti se vychází z podnětů Prezidenta Úřadu, viceprezidenta Úřadu a z podnětů členů Úřadu. Podněty vycházejí z vlastní kontrolní činnosti, od Poslanecké sněmovny, Senátu, jejich orgánů a vlády.⁵⁴

Zákon v § 17 odst. 3 uvádí, které údaje má plán kontrolní činnosti u každé kontrolní akce obsahovat. Jedná se zejména o:

- předmět a cíle kontroly a označení kontrolovaného orgánu, organizační složky státu, právnické nebo fyzické osoby,
- časový plán,
- člen Úřadu, který vypracovává kontrolní závěr, nebo orgán Úřadu, který schvaluje kontrolní závěr,
- složení senátu Úřadu, byl-li zřízen.

Schválený plán kontrolní činnosti předkládá k informaci prezident Úřadu Poslanecké sněmovně, Senátu a vládě a zveřejňuje jej ve Věstníku Nejvyššího kontrolního úřadu. O provedení změn v plánu kontrolní činnosti rozhoduje Kolegium Nejvyššího kontrolního úřadu. Schválenou změnu je pak nutno předložit k informaci a zveřejnit stejným způsobem jako vlastní plán.

4.2 Věstník Nejvyššího kontrolního úřadu

Jak bylo uvedeno výše plán kontrolní činnosti je zveřejňován ve Věstníku Nejvyššího kontrolního úřadu, který vychází pravidelně čtyřikrát ročně. Vydávání Věstníku je projevem publicity ve veřejné správě.

⁵⁴ § 17 odst. 1, 2 zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu

Mimo zmíněného plánu kontrolní činnosti Věstník Úřadu obsahuje zejména:

- jednací řády Kolegia Nejvyššího kontrolního úřadu a senátu Úřadu,
- kárný řád,
- výroční zprávu
- všechny kontrolní závěry, s výjimkou těch, které obsahují skutečnosti na které se vztahuje zvláštní zákon.⁵⁵

Příkladem kontrolních závěrů, které nebyly publikovány ze zákona jsou například kontrolní akce č. 04/05 zaměřená na majetek státu a prostředky státního rozpočtu vynaložené na výzbroj a munici pro Policii České republiky nebo kontrolní akce č. 05/26 týkající se hospodaření s majetkem státu a finančními prostředky určenými na ochranu proti zbráním hromadného ničení, na pasivní sledovací systémy a elektronický boj u Armády České republiky.

4.3 Kontrolní řád

Kontrolním řádem se řídí postup při provádění kontroly a vztahy mezi Nejvyšším kontrolním úřadem, orgány Úřadu, členy Úřadu a kontrolory pověřenými kontrolní akcí na straně jedné a kontrolovanými osobami na straně druhé.

Kontrolní činnost dle zákona vykonávají členové Úřadu a kontroloři na základě písemného pověření prezidenta Úřadu, nebo jím pověřeného člena Úřadu.

V pověření se uvádí objekt a věcné vymezení kontroly, jména, příjmení a titul kontrolujících a jejich postavení v Úřadu, jméno a příjmení vedoucího skupiny kontrolujících a označení orgánu nebo osob, k nimž je možno se odvolat proti rozhodnutí o námitkách proti kontrolnímu protokolu.⁵⁶

⁵⁵ Tímto zvláštním zákonem je zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti.

⁵⁶ § 19 odst. 3 zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu

4.4 Příprava

Každé kontrolní akci předchází přiměřená příprava, která je jedním z nezbytných předpokladů pro kvalifikované provedení akce. Účelem přípravy je získat co nejvíce informací jak o tématu kontroly, tak o subjektech, u nichž bude kontrola provedena. Součástí výchozí analýzy je i výběr a stanovení kritérií pro hodnocení předmětu kontroly.

Na základě vyhodnocení shromážděných podkladů a informací je zpracován program kontrolní akce a sestavena kontrolní skupina. Součástí přípravy je instruktáž kontrolní skupiny, kterou věcně zabezpečuje příslušný člen NKÚ a jejímž obsahem je zejména organizační, metodické a časové zajištění kontrolní akce.⁵⁷

4.5 Námitka podjatosti

Kontrolu nesmějí provádět ti kontrolující, u nichž se zřetelem na jejich vztah ke kontrolovaným osobám nebo k předmětu jsou důvodné pochybnosti o jejich nepodjatosti. Kontrolující je povinen bezprostředně po tom, co se dozví o skutečnostech nasvědčujících jeho podjatosti, oznámit to příslušnému členu Nejvyššího kontrolního úřadu, jde-li o kontrolora, resp. prezidentu Úřadu, jde-li o člena Úřadu.⁵⁸ Jedině tak může být zajištěna nezávislost a nestrannost při provádění jednotlivých kontrolních akcí.

Kontrolované osoby oznámí Nejvyššímu kontrolnímu úřadu skutečnosti nasvědčující podjatosti kontrolujícího, jakmile se o těchto skutečnostech dozví. Člen Úřadu, který vypracovává kontrolní závěr, rozhoduje o námitce podjatosti, pokud ji vznesla kontrolovaná osoba proti kontrolorovi, a to bez zbytečného odkladu.

⁵⁷ www.nku.cz „základní informace o kontrolní činnosti NKÚ“

⁵⁸ § 20 odst. 1, 2 zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu

Do rozhodnutí o námitce podjatosti činí kontrolující pouze úkony, které nesnesou odkladu. Proti rozhodnutí o námitce podjatosti je odvolání nepřípustné.⁵⁹

4.6 Pravomoci kontrolorů

Zákon uvádí demonstrativní výčet jednotlivých kontrolních oprávnění, a to:

- vstupovat do objektů, zařízení a provozů, na pozemky a do jiných prostor kontrolovaných osob, pokud souvisí s předmětem kontroly; nedotknutelnost obydlí je zaručena,
- požadovat na kontrolovaných osobách, aby ve stanovených lhůtách předložily originální doklady a další písemnosti, záznamy dat na paměťových médiích prostředků výpočetní techniky, jejich výpisy a zdrojové kódy programů, vzorky výrobků nebo jiného zboží,
- seznamovat se s utajovanými informacemi, prokáží-li se osvědčením pro příslušný stupeň utajení těchto skutečností, vydaným podle zvláštního zákona,
- požadovat na kontrolovaných osobách poskytnutí pravdivých a úplných, ústních a písemných informací o zjišťovaných a souvisejících skutečnostech,
- zajišťovat v odůvodněných případech doklady; jejich převzetí musí kontrolované osobě písemně potvrdit a ponechat jí kopie převzatých dokladů,
- požadovat, aby kontrolované osoby podaly ve stanovené lhůtě písemnou zprávu o odstranění zjištěných nedostatků,
- používat telekomunikační zařízení kontrolovaných osob v případech, kdy je jejich použití nezbytné pro zabezpečení kontroly.⁶⁰

⁵⁹ § 20 odst. 3 an. zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu

⁶⁰ § 21 zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu

4.7 Povinnosti kontrolorů

Povinností kontrolujících je v první řadě zjistit při kontrole skutečný stav věci a tento zjištěný stav jsou povinni prokázat doklady.

Kontrolující však při snaze zjistit skutečný stav věci, jsou povinni dodržovat další povinnosti, jež jim ukládá zákon. Těmito povinnostmi jsou:

- oznámit kontrolované osobě zahájení kontroly a předložit pověření k provedení kontroly,
- šetřit práva a právem chráněné zájmy kontrolovaných osob, předat neprodleně převzaté doklady kontrolované osobě, pominou-li důvody jejich převzetí,
- řádně ochraňovat zajištěné doklady proti jejich ztrátě, zničení, poškození nebo zneužití,
- pořizovat o výsledcích kontroly kontrolní protokol,
- zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o kterých se dozvěděli při výkonu kontroly, a nezneužít znalostí těchto skutečností.⁶¹

Kontrolujícího může zbavit povinnosti mlčenlivosti ten, v jehož zájmu tuto povinnost má, nebo z důvodu důležitého státního zájmu prezident Nejvyššího kontrolního úřadu. Tímto není dotčena povinnost oznamovat určité skutečnosti orgánům příslušným podle zvláštních předpisů. Kontrolované osoby jsou povinny poskytnout součinnost odpovídající oprávněním kontrolujících. Fyzické osoby povinnost nemají, jestliže by jejím splněním způsobily nebezpečí trestního stíhání osob nebo osobám blízkým.⁶²

⁶¹ . <http://www.mesec.cz/clanky/nejvyssi-kontrolni-urad-ochrani-statni-penize/>

⁶² § 23 zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu

4.8 Povinnosti kontrolovaných osob

Kontrolované osoby jsou povinny poskytnout součinnost odpovídající oprávněním kontrolujících. Fyzické osoby nemají stanovenou povinnost, jestliže by jejím splněním způsobily nebezpečí trestního stíhání sobě nebo osobám blízkým.

Kontrolované osoby jsou povinny v nezbytném rozsahu odpovídajícím povaze jejich činnosti a technickému vybavení poskytnout materiální a technické zabezpečení pro výkon kontroly. O kontrole se pořizuje kontrolní protokol, který obsahuje zejména popis zjištěných skutečností s uvedením nedostatků a označení ustanovení právních předpisů, které byly porušeny. V kontrolním protokolu se uvádí označení úřadu a jména kontrolujících na kontrole zúčastněných, označení kontrolované osoby, místo a čas provedení kontroly, předmět kontroly, skutečný stav, označení dokladů a ostatních materiálů, o které se protokol opírá. Kontrolní protokol podepisují kontrolující, kteří se kontroly zúčastnili. Povinností kontrolujících je seznámit kontrolované osoby s obsahem kontrolního protokolu a předat jim jeho stejnopis.⁶³

Fyzické osobě, která zaviněně způsobila, že kontrolovaná osoba nesplnila svou povinnost dle zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu, může být Úřadem uložena pokuta až do výše 50000 Kč. Pokutu lze uložit i opakovaně, nebyla-li povinnost splněna ani ve lhůtě nově stanovené kontrolujícími. Lze ji uložit do jednoho měsíce ode dne nesplnění povinnosti. Pokuty jsou příjmem státního rozpočtu České republiky a vymáhá je Úřad.

4.9 Kontrolní protokol

Není samozřejmě možné provést kontrolu, aniž by o ní existoval nějaký záznam. Taková kontrola by byla naprosto zbytečná a navíc by byla porušena práva kontrolovaných osob. Z tohoto důvodu se o kontrole pořizuje kontrolní protokol, který obsahuje zejména popis zjištěných skutečností s uvedením nedostatků a označení ustanovení právních předpisů, které byly porušeny.

⁶³ . <http://www.mesec.cz/clanky/nejvyssi-kontrolni-urad-ochrani-statni-penize/>

Podstatnými náležitostmi takového protokolu jsou označení Úřadu a jména kontrolujících na kontrole zúčastněných, označení kontrolované osoby, místo a čas provedení kontroly, předmět kontroly, skutečný stav, označení dokladů a ostatních materiálů, o které se protokol opírá.⁶⁴

Kontrolní protokol podepisují kontrolující, kteří se kontroly zúčastnili. Za obsah protokolu osobně odpovídá vedoucí skupiny kontrolujících osob.

Povinností kontrolujících je seznámit kontrolované osoby s obsahem kontrolního protokolu a předat jim jeho stejnopis. Seznámení s kontrolním protokolem a jeho převzetí potvrzují kontrolované osoby podpisem kontrolního protokolu. Odmítne-li kontrolovaná osoba seznámit se s kontrolním protokolem nebo toto seznámení potvrdit, vyznačí se tyto skutečnosti v kontrolním protokolu.⁶⁵

4.10 Námitky

Proti kontrolnímu protokolu může kontrolovaná osoba podat námitky vedoucímu skupiny kontrolujících, a to ve lhůtě pěti dnů ode dne seznámení s kontrolním protokolem, nestanoví-li kontrolující lhůtu delší. Námitky je nutno podat písemně a zdůvodnit. Rozhoduje o nich vedoucí skupiny kontrolujících.

Nebylo-li námitkám vyhověno, může se kontrolovaná osoba ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí o námitkách odvolat k:

- příslušnému členu Úřadu, je-li kontrolní protokol podkladem pro kontrolní závěr vypracovaný členem Úřadu,
- příslušnému senátu Úřadu, je-li kontrolní protokol podkladem pro kontrolní závěr projednávaný tímto senátem Úřadu,
- Kolegiu Úřadu, je-li kontrolní protokol podkladem pro kontrolní závěr jím projednávaný.

⁶⁴ § 25 odst. 2 zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu

⁶⁵ § 26 zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu

Jsou-li pro to důvody, příslušný orgán Úřadu nebo člen Úřadu rozhodnutí o námitkách změní nebo zruší, jinak odvolání zamítne a rozhodnutí potvrdí. Pokud v řízení o odvolání proti rozhodnutí o námitkách vyplyne potřeba věc dořešit, příslušný orgán Úřadu nebo člen Úřadu rozhodnutí zruší a zajistí došetření věci. Proti rozhodnutí příslušného orgánu Úřadu nebo člena Úřadu je odvolání nepřípustné.

4. 11 Náklady

Zákon o Nejvyšším kontrolním úřadu taktéž v § 29 upravuje, kdo nese náklady vzniklé při provádění jednotlivých kontrolních akcí, a to tak, že náklady vzniklé Nejvyššímu kontrolnímu úřadu v souvislosti s prováděním kontroly nese Úřad sám.

Náklady vzniklé v souvislosti s prováděním kontroly kontrolovaným osobám nesou tyto osoby s výjimkou nákladů vzniklých v souvislosti s uplatněním oprávnění používat telekomunikační zařízení kontrolovaných osob dle ustanovení § 21 písm. g) zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu. Tyto náklady jsou nákladem Úřadu. Nárok na náhradu nákladů podle vzniklých užitím telekomunikačních zařízení je nutno uplatnit u Úřadu nejpozději do šesti měsíců od jejich vynaložení, jinak nárok zaniká.

Za škodu vzniklou kontrolovaným osobám v souvislosti s prováděním kontroly odpovídá stát; této odpovědnosti se nemůže zprostit.

4.12 Kontrolní závěry

Všechny schválené kontrolní závěry zveřejňuje prezident Nejvyššího kontrolního úřadu ve Věstníku Úřadu a zasílá je neprodleně Poslanecké Sněmovně, Senátu, vládě a na požádání ministerstvům.

Je-li kontrolovanou osobou Česká národní banka zasílá schválený kontrolní závěr prezident Úřadu také jí.⁶⁶

Úřad poskytuje Poslanecké sněmovně, Senátu, jejich orgánům a vládě na požádání kontrolní protokoly a další podklady pro schválené kontrolní závěry. Na osoby, které se s těmito podklady seznámily, se vztahují ustanovení o povinnosti zachovávat mlčenlivost.

Výše uvedenému postupu nepodléhají ty kontrolní závěry, které obsahují skutečnosti, na které se vztahuje zvláštní zákon. Pokud ke zpracování kontrolních závěrů byly použity kontrolní protokoly, které byly předány orgánům činným v trestním řízení, je jejich zveřejnění možné až po souhlasu příslušného orgánu. Způsob nakládání s kontrolními závěry určí Kolegium Nejvyššího kontrolního úřadu.

4.13 Mezinárodní spolupráce

Česká republika vyvíjí velké úsilí, aby se aktivně zapojila do všech struktur mezinárodní spolupráce. NKÚ jako nově ustavená instituce v ústavním systému České republiky se hned po svém vzniku v roce 1993 zapojil do programu mezinárodní spolupráce nejvyšších kontrolních institucí.

Je členem mezinárodní organizace kontrolních institucí INTOSAI i evropské regionální organizace EUROSAI. Mezinárodní spolupráce a možnost členství v mezinárodních organizacích kontrolních institucí vyplývá přímo ze zákona o NKÚ. Členské země EUROSAI projevily NKÚ důvěru tím, že určily Prahu jako místo konání III. kongresu EUROSAI v roce 1996. Česká republika byla do roku 2002 členem Řídící rady. Prezident NKÚ byl od roku 1993 do roku 1996 viceprezidentem Řídící rady a od roku 1996 do doby konání IV. kongresu EUROSAI v roce 1999 zastával funkci prezidenta Řídící rady EUROSAI.

⁶⁶ § 30 odst. 1 zákona o Nejvyšším kontrolním úřadu

Cílem mezinárodní spolupráce je podpora výměny zkušeností v oblasti finanční kontroly, výměna informací týkajících se legislativy a metodologie finanční kontroly, rozvoj vztahů mezi národními i mezinárodními institucemi a účast na projektech společné kontrolní aktivity. Rozvoj vzájemných vztahů nejvyšších kontrolních institucí, výměna zkušeností a informací vede k obohacení a zvyšování úrovně kontrolní činnosti.

NKÚ se pravidelně účastní odborných seminářů, konferencí, schůzek expertů a dalších mezinárodních aktivit, na jejichž organizaci se i sám podílí. V průběhu svého působení se rovněž zapojil do činnosti pracovních skupin INTOSAI pro kontrolu privatizace a pro kontrolu životního prostředí. V rámci EUROSAI je členem Pracovní skupiny pro kontrolu životního prostředí, Pracovní skupiny pro informační technologie a Vzdělávacího výboru.

EUROSAI - European Organization of Supreme Audit Institutions (Evropská organizace nejvyšších kontrolních institucí). Organizace byla založena na ustavujícím I. kongresu v listopadu 1990 v Madridu, kde sídlí i její generální sekretariát. EUROSAI je regionálním seskupením INTOSAI sdružujícím evropské nejvyšší kontrolní instituce. Dalšími regionálními sdruženími nejvyšších kontrolních institucí v rámci INTOSAI jsou OLACEFS (Latinská Amerika), AFROSAI (Afrika), ARABOSAI (Arabské země), ASOSAI (Asie), SPASAI (Jižní Pacifik), CAROSAI (Karibská oblast).⁶⁷

4. 14 Výroční zpráva

Souhrnné výsledky kontrolní a další činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu jsou zhodnoceny ve výroční zprávě publikované ve Věstníku Nejvyššího kontrolního úřadu.

⁶⁷<http://www.businessinfo.cz/cz/clanky/registry-databaze/nku-registr-osob-akce/1000430/38782/>

Výroční zpráva obsahuje zejména zhodnocení:

- plánu kontrolní činnosti a jeho skladby včetně změn,
- dokončených a rozpracovaných kontrolních akcí,
- finančních přínosů z kontrol,
- ostatních aktivit Úřadu,
- kontaktů s veřejností a publikační činnosti.

V. PODROBNÁ INFORMACE Z KONTROLNÍ AKCE 06/08 – AUTOMOBILNÍ TECHNIKA POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

V rámci své činnosti Nejvyšší kontrolní úřad vykonává kontrolu hospodaření státních institucí . Následující text popisuje podrobné informace z kontrolní akce 06/08, zaměřené na automobilní techniku Policie České republiky. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen Nejvyššího kontrolního úřadu Ing. Ladislav Zeman.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2003 až 2005, v případě věcných souvislostí i období předcházející a období do doby ukončení kontroly. Kontrolovanými osobami byly Ministerstvo vnitra a Zařízení služeb pro Ministerstvo vnitra. V rámci Ministerstva vnitra byla kontrola provedena u policejního prezidia České republiky, Policie České republiky, Policie České republiky správy Západočeského kraje, Policie České republiky správy jihomoravského kraje a Policie České republiky Severomoravského kraje.

5.1 Skutečnosti zjištěné při kontrole

Základním dokumentem ministerstva vnitra, který stanovuje počty a strukturu služebních dopravních prostředků u Policie České republiky, je systematizace dopravních prostředků. V roce 1999 byla schválena „Systematizace dopravních prostředků“, která vycházela z původního dokumentu z roku 1994.

Tento dokument řešil komplexním způsobem zabezpečení činnosti útvarů Policie České republiky počty a typy služebních dopravních prostředků. Vzhledem k dynamickým organizačním změnám, kvalitativně novým potřebám použití služebních dopravních prostředků i novým typům uložil ministr vnitra v roce 2005 zpracovat návrh nové systematizace.

Tato byla schválena ministrem vnitra dne 20.12.2005. Schválení předcházelo zpracování analýzy a efektivnosti stávajícího počtu provozovaných služebních dopravních prostředků ke dni 31.3.2005.

K tomuto datu bylo Policií České republiky používáno 32% osobních automobilů a 76% motocyklů s překročenou doporučenou resortní normou životnosti (například pro osobní automobily silniční ujetí 220 000 km nebo užívání po dobu sedmi let) a dalších 14% osobních automobilů a 1% motocyklů, které tuto normu překročily v průběhu roku 2005. Nebylo akceptováno pracovní skupinou navrhované desetiprocentní snížení počtu dopravních prostředků oproti systematizaci z roku 1999, což lze vysvětlit nárůstem systematizace se vznikem nových útvarů policie České republiky a reorganizací správy hlavního města Prahy. Nově byly stanoveny kategorie osobních automobilů, a to do 1 500 ccm, do 1 850 ccm a do 2 000 ccm. Tabulka č. 1 uvádí systematizaci dopravních prostředků a její skutečný stav.

Tab. č.1 – systematizace dopravních prostředků a skutečný stav

Kategorie SDP	Systematizace SDP z roku 1999	Skutečný stav k 31.3.2005	Systematizace SDP z roku 2005	Skutečný stav k 30.6.2006
Motocykly	1 164	619	452	521
Automobily osobní	8 014	8 407	8 106	8 801
Automobily speciální	0	0	295	197
Automobily nákladní skříňové	489	693	640	666
Automobily nákladní valníkové	92	90	57	92
Automobily nákladní sklápěče	18	31	34	21
Cisterny	23	15	15	15
Autobusy	194	212	254	224
Ostatní motor. vozidla	284	193	157	276
Přípojná vozidla	145	182	248	126
Celkem	10 423	10 442	10 258	10 909

Zdroj: PPČR

Poznámka: Ke dni 31.12.2005 byla zpracována analýza účelnosti a efektivnosti stávajícího počtu provozovaných SDP, datum 30.6.2006 je doba kontroly.

Rozdíl mezi systematizací SDP z roku 2005 a skutečným stavem ke dni 30.6.2006 činí celkem 651 SDP. Od skutečného stavu je nutno odečíst 679 SDP, které jsou rozhodnutím ředitele odboru správy majetku ministerstva vnitra o nepotřebnosti navrženy na vyřazení a jsou mimo provoz. Do systematizace SDP užívané pro potřeby rekreačních zařízení Policie České republiky (například malotraktory, sněžné skútry, terénní automobil, mikrobus).

5.2 Evidence služebních dopravních prostředků

Policie České republiky vede evidenci v informačním systému SAP R/3 a v systému Autoevidence Šindelář. Systém SAP eviduje SDP zejména z hlediska účetního, kdežto autoevidence z hlediska technického. Autoevidence obsahuje nejdůležitější údaje o SDP z kmenových knih, knih provozu apod., které jsou nezbytné ke sledování a vyhodnocení jejich provozu.

Při porovnání v systému SAP a v autoevidenci byly zjištěny rozdíly. Například v počtu SDP byl u policie České republiky Severomoravského kraje rozdíl ke dni 30.6.2006 celkem 17, u Policie České republiky Západočeského kraje 8. Dne 3.12.2004 uzavřelo Ministerstvo vnitra kupní smlouvu na inovaci autoevidence s jejím autorem s cenou 841 tis. Kč. Dílo bylo předáno začátkem roku 2005. Bylo zjištěno, že autoevidence obsahuje duplicitní nebo rozdílná nomenklaturní čísla některých shodných služebních dopravních prostředků, a proto byly zahájeny práce na odstranění vad, s předpokládaným ukončením do konce roku 2006.

5.3 Veřejné zakázky

Realizaci veřejných zakázek při nákupu služebních dopravních prostředků, zásobování náhradními díly a jiným automobilním materiálem včetně služeb k zabezpečení provozu, zajišťuje oddělení nákupů Policejního prezidenta České republiky. Provádí průzkum trhu, připravuje zadání veřejných zakázek a uzavírá obchodní smlouvy.

Předmětem smlouvy byly všechny veřejné zakázky realizované v letech 2003, 2004 a 2005 v rámci podprogramů ev.č.214 113 – Reprodukce majetku útvarů Policie České republiky a ev.č.214 114 – Zajištění a ochrana ústavních činitelů, tvořících součást programu ev.č. 214 110 – rozvoj a obnova materiálně technické základny Policie České republiky, Počet veřejných zakázek činil 59 s cenou celkem 992,2 mil. Kč. Veřejné zakázky byly zadávány podle zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, resp. Podle zákona č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách, v souladu se zákonem.

5.4 Provozování služebních dopravních prostředků

Při provozování služebních dopravních prostředků bylo nejvíce peněžních prostředků vynaloženo na nákup pohonných hmot, dále nákup materiálu na údržbu a ošetřování a na náhradní díly. Roční výdaje na pohonné hmoty se pohybovaly v rozmezí 450 až 500 mil. Kč, na materiál a náhradní díly činily asi 200 mil. Kč.

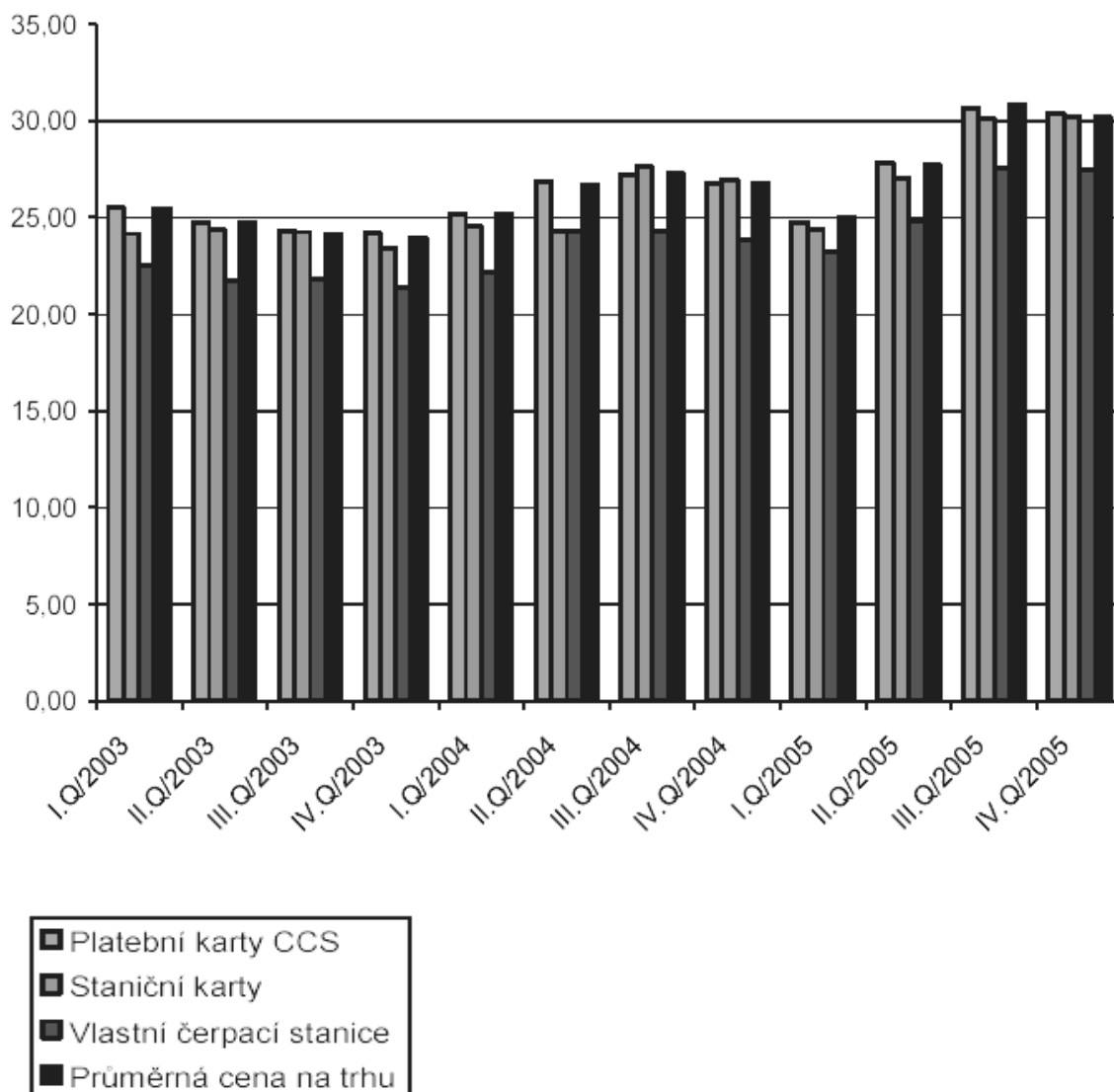
Nákup pohonných hmot se provádí čtyřmi způsoby:

- platebními kartami CCS, kdy odběratelé čerpají pohonné hmoty u libovolné čerpací stanice a nákup je souhrnně fakturován příslušné krajské správě Policie České republiky,
- staničními kartami, kdy odběratelé čerpají pohonné hmoty u vybraných čerpacích stanic a nákup je souhrnně fakturován příslušné krajské správě Policie České republiky,
- formou dávek do vlastních čerpacích stanic, odkud odběratelé čerpají pohonné hmoty podle potřeby, fakturována je vždy jednotlivá závázka pohonných hmot,
- za hotové u libovolné čerpací stanice

Největší podíl tvořily nákupy prostřednictvím platebních karet CCS a do vlastních čerpacích stanic. Podíl staničních karet byl asi 4%, nákup za hotové činil asi 0,01% a je snahou tento způsob minimalizovat.

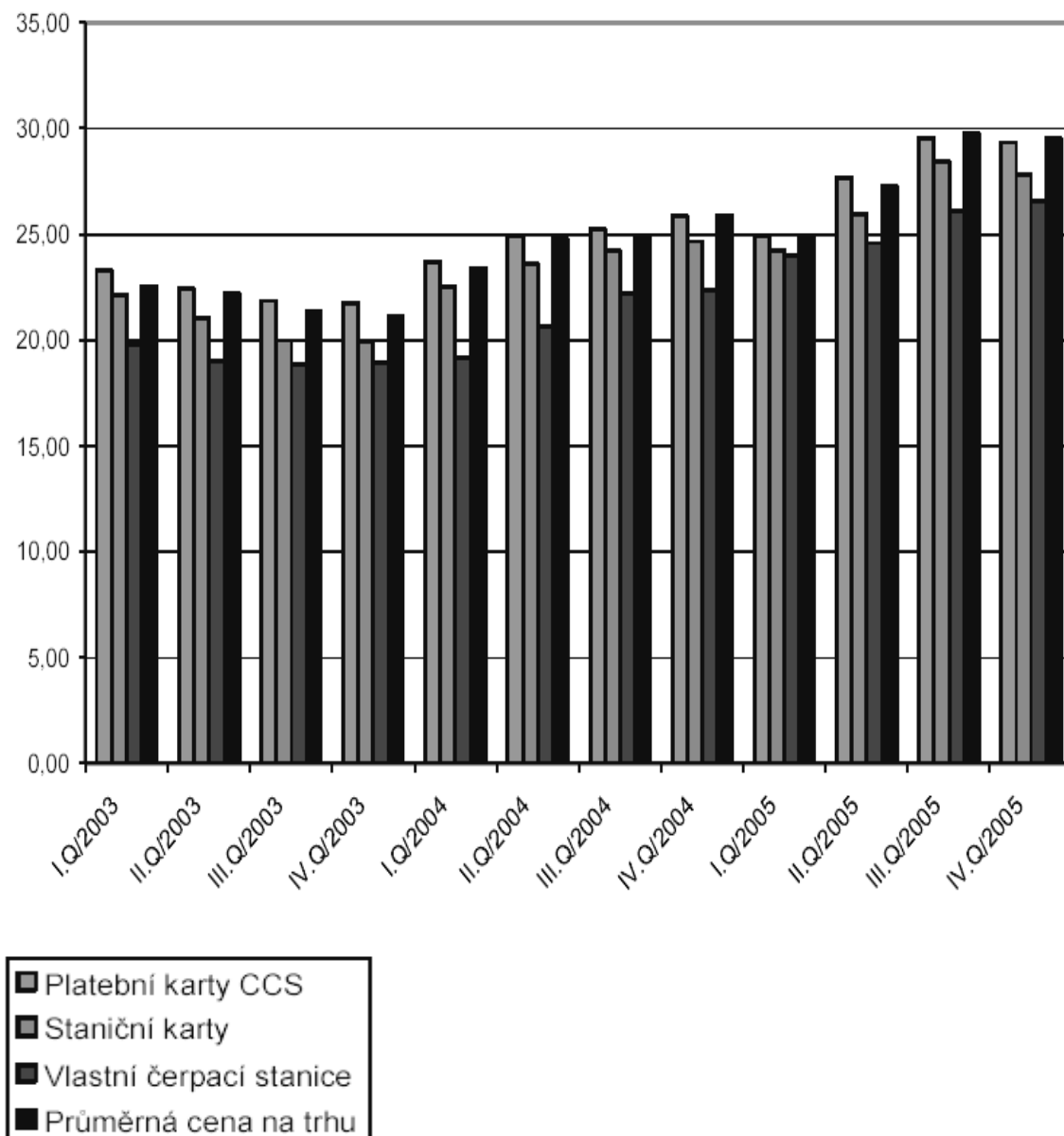
Výdaje na pohonné hmoty byly vyhodnoceny z hlediska cenového a z hlediska hospodárnosti způsobu nákupu. Kritériem pro hodnocení ceny byla průměrná cena na trhu dle Českého statistického úřadu. Jako hospodárný byl označen nákup pohonných hmot realizovaný za nižší cenu. Kritériem hospodárnosti způsobu nákupu byl nákladově nejúspornější způsob nákupu pohonných hmot

Graf č. 1 – Průměrné nákupní ceny benzínu v Kč

Nákup benzínu do vlastních čerpacích stanic byl realizován s průměrnou cenou nižší o 10,36% než průměrná cena na trhu, u staničních karet byla průměrná cena nižší o 2,55%. Nákup prostřednictvím platebních karet CCS byl o 0,14 vyšší než průměrná cena na trhu.

Graf č. 2 – Průměrné nákupní ceny nafty v Kč

Nákup nafty do vlastních čerpacích stanic byl realizován s průměrnou cenou nižší o 12,04% než průměrná cena na trhu, u staničních karet byla průměrná cena nižší o 4,65%. Nákup prostřednictvím platebních karet CCS byl o 1,15% vyšší než průměrná cena na trhu.

Pouze ve čtyřech čtvrtletích z dvanácti (I. a III. čtvrtletí 2004, I. a III. čtvrtletí 2005) byl benzín nakupován prostřednictvím platebních karet CCS za nižší cenu, než byla průměrná cena na trhu.

Nafta byla nakupována prostřednictvím platebních karet CCS za nižší cenu, než byla průměrná cena na trhu, ve třech čtvrtletích (I., III. a IV. čtvrtletí 2005).

Nejvýhodnější byla nákup benzínu i nafty do vlastních čerpacích stanic, kdy i po zahrnutí nákladů na vlastní čerpací stanici bylo dosahováno výrazně nižší ceny, než byla průměrná cena na trhu. Při využití staničních karet bylo u benzínu i nafty dosahováno nižší ceny než u platebních karet CCS.

Z analýzy nákupu pohonných hmot vyplynulo, že celkově jsou nakupovány hospodárně; z hlediska hospodárnosti způsobu nákupu je možné dosáhnout maximalizací nákupu do vlastních čerpacích stanic; v případě nemožnosti odběru pohonných hmot z vlastních čerpacích stanic je hospodárnější preferovat staniční karty na úkor platebních karet CCS. Při snížení podílu platebních karet CCS ve prospěch vlastních čerpacích stanic o 10% by bylo v roce 20025 dosaženo při nákupu benzínu úspory asi 4,3

Mil. Kč. A při nákupu nafty asi 477 tis. Kč.

Z dlouhodobého hlediska by bylo vhodné usilovat o dodávky pohonných hmot od Správy státních hmotných rezerv v rámci jejich obměny, obdobně jako to činí resort obrany. V roce 2005 by Policie České republiky nákupem stejného ročního objemu pohonných hmot do vlastních čerpacích stanic dosáhla úspory asi 27 mil. Kč. Policie České republiky správy Jihomoravského kraje uhradila za odběr pohonných hmot v letech 2004 a 2005 neoprávněně dodavateli nad smlouvenou cenu celkem 260 142 Kč.

V průběhu kontroly byla částka dodavatelem vrácena. Podle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů porušilo Ministerstvo vnitra rozpočtovou kázeň.

5.5 Opravy služebních dopravních prostředků

Ošetřování a opravy služebních dopravních prostředků jsou prováděny v technických ošetřovných vozidel a v automobilových opravárnách Policie České republiky správ jednotlivých krajů s výjimkou Hospodářské správy policejního prezidia, Policie České republiky správy hlavního města Prahy a Policie České republiky správy Středočeského kraje, pro které opravy provádí Zařízení služeb pro Ministerstvo vnitra.

Přesně specifikované náhradní díly, opravy a služby pro jednotlivé značky služebních dopravních prostředků byly zajištěny na základě autorizačních smluv, uzavřených Ministerstvem vnitra a policií České republiky se společnostmi ŠKODA AUTO, a. s. na automobily značky Škoda, automobilová a. s., na automobily Volkswagen, FORD MOTOR COMPANY, s. r. o., na automobily Ford, CS AUTOLADA, SPOL. SROV. O., na automobily Lada a Honda Česká republika, spol. sro. o., na motocykly značky Honda.

Náhradní díly ostatních značek pořizují u vybraných dodavatelů především krajské správy Policie České republiky kupní smlouvou nebo vystavením objednávky. Kupními smlouvami uzavíranými s dodavateli zpravidla na dobu jednoho kalendářního roku bylo zajišťováno příslušenství (pneumatiky, akumulátorové baterie, oleje, maziva apod.). Na realizaci oprav (nákup náhradních dílů, spotřebního materiálu a služeb) bylo vynaloženo policií České republiky v roce 2003 celkem 220,3 mil. Kč, v roce 2004 celkem 235,8 mil. Kč a v roce 2005 celkem 290,3 mil. Kč.

5.6 Využívání služebních dopravních prostředků

Od uvedení do užívání v roce 2005 a dříve neujely některé osobní automobily do doby kontroly ani 1 000 km, například u Hospodářské správy policejního prezidia 4 (jeden měl od 8.9.2004 ujet 643 km), u Policie České republiky správy západočeského kraje 22, u Policie České republiky správy Jihomoravského kraje 3 a Policie České republiky správy Severomoravského kraje 17.

Ani 5 000 km neujelo u Hospodářské správy policejního prezidia 23 osobních automobilů, a Policie České republiky správy Středočeského kraje 27, a Policie České republiky správy Jihomoravského kraje 17 a Policie České republiky správy Severomoravského kraje 16 osobních automobilů. Některé nově pořízené osobní automobily tvořily tzv. zálohy. Tyto služební dopravní prostředky nebyly útvary Policie České republiky provozovány. Například v letech 2004 a 2005 stálo na záloze

Hospodářské správy policejního prezidia 25 osobních automobilů s celkovou cenou 7,7 mil. Kč, z nichž 6 stálo déle než 18 měsíců, 5 déle než 12 měsíců a 14 déle než šest měsíců, aniž byly používány.

Ke dni 7.8.2006 bylo na záloze Hospodářské správy policejního prezidia 12 osobních automobilů s celkovou cenou 5,1 mil. Kč, z nichž devět nebylo používáno téměř jeden rok. Tak uplynula část záruční doby, aniž by mohly být objeveny a odstraněny případné závady. U Policie České republiky správy západočeského kraje byly v době kontroly déle než šest měsíců na záloze 2 osobní automobily, u Policie České republiky správy Jihomoravského kraje 10 a u Policie České republiky správy Severomoravského kraje bylo na záloze déle než osm měsíců 5 osobních automobilů. Naproti tomu například u Hospodářské správy policejního prezidia překračuje doporučenou resortní normu životnosti pro obměnu asi 61% služebních dopravních prostředků.

5.7 Vyřazování nepotřebných služebních dopravních prostředků

Rozhodnutí o trvalé nepotřebnosti hmotného investičního majetku vydává podle nařízení Ministerstva vnitra č. 16/2000 ze dne 15.2.2000, kterým se upravují zásady výkonu práva hospodaření se služebními dopravními prostředky a materiálem souvisejícím se zabezpečením jejich provozu, na základě návrhů krajských správ Policie České republiky ředitel odboru správy majetku Ministerstva vnitra.

Tabulka č. 2 - Rozhodnutí o trvalé nepotřebnosti služebních dopravních prostředků

Útvar Policie ČR	2003	2004	2005
Hospod. Správa PP	35	77	82
Policie ČR správy ZČ kraje	48	31	90
Policie ČR správy JM kraje	92	103	74
Policie ČR správy SM kraje	101	50	73

Zdroj: Ministerstvo vnitra

Prodej vyřazených služebních dopravních prostředků je v kompetenci jednotlivých krajských správ Policie České republiky a byl realizován různým způsobem. Některé krajské správy Policie České republiky prodávaly služební dopravní prostředky jednotlivě, jiné je prodávaly jako soubor vcelku.

Prodej vyřazených služebních dopravních prostředků za Hospodářské správy policejního prezidia, Policie České republiky správy hlavního města Prahy a Policie České republiky správy Středočeského kraje zajišťuje Zařízení služeb pro Ministerstvo vnitra, kterému byly vyřazené služební dopravní prostředky prodávány za ceny stanovené na základě znaleckých posudků. Obdržené finanční prostředky od Zařízení služeb pro Ministerstvo vnitra odvádělo Ministerstvo vnitra do státního rozpočtu.

Vyřazení majetku z účetnictví následovalo až po zaplacení kupní ceny. Celková doba procesu vyřazení od ukončení provozu služebních dopravních prostředků u útvaru Policie České republiky trvala v některých případech více než jeden rok.

5.8 Evidence dopravních nehod a škod na služebních dopravních prostředcích

Evidenci škodných událostí vedou jednotlivé krajské správy Policie České republiky, u Policejního prezidia České republiky je vedena automobilním odborem Hospodářské správy policejního prezidia, kde je rozdělena evidence na dopravní nehody služebních dopravních prostředků a poškození nesouvisející s jejich provozem (poškození zaparkovaných služebních dopravních prostředků, odcizení služebních dopravních prostředků, případně jejich součástí). Dále jsou škodní události evidovány na finančně plánovacím odboru Hospodářské správy policejního prezidia. V Kontrolovaném období bylo u Policejního prezidia České republiky celkem 427 případů poškození služebních dopravních prostředků se škodou asi 1,9 mil. Kč. Pohledávky z poškození činily celkem 548 921 Kč. Převážně se jednalo o pohledávky z minulých let, které byly postoupeny k soudnímu vymáhání.

V souladu s ustanovením čl. 5 nařízení Ministerstva vnitra č. 55/2002, o evidenci škod, jsou vedeny knihy škod. Obsahovaly veškeré požadované údaje, zejména datum vzniku škody, označení škody, osobu, která škodu způsobila, výši škody a její vypořádání. Škody po dopravních nehodách zaviněných policisty a zaměstnanci Policie České republiky byly řešeny škodní komisí, která projednala způsob vypořádání škody a navrhla výši náhrady škody.

Například u Policejního prezidia České republiky bylo evidováno:

- v roce 2003 celkem 358 dopravních nehod s hmotnou škodou 5 775 863 Kč, z toho 104 zaviněných s hmotnou škodou 1 070 720 Kč,
- v roce 2004 celkem 398 dopravních nehod s hmotnou škodou 7 101 903 Kč, z toho 94 zaviněných s hmotnou škodou 639 523 Kč,
- v roce 2005 celkem 380 dopravních nehod s hmotnou škodou 6 359 430 Kč, z toho 92 zaviněných s hmotnou škodou 787 022 Kč.

Pohledávky vůči viníkům dopravních nehod policie České republiky správy Severomoravského kraje evidovala:

- v roce 2003 celkem 494 dopravních nehod s hmotnou škodou 5 620 600 Kč, z toho 218 zaviněných s hmotnou škodou 2 909 900 Kč,
- v roce 2004 celkem 495 dopravních nehod s hmotnou škodou 7 775 900 Kč, z toho 213 zaviněných s hmotnou škodou 3 228 540 Kč,
- v roce 2005 celkem 424 dopravních nehod s hmotnou škodou 4 082 710 Kč, z toho 188 zaviněných s hmotnou škodou 1 840 110 Kč.

5.9 Shrnutí

V době kontroly měla policie České republiky v užívání téměř 11 000 služebních dopravních prostředků s pořizovací cenou 4,5 mld. Kč. Skutečné počty odpovídaly systematizaci služebních dopravních prostředků zpracované Ministerstvem vnitra v roce 2005. Kontrolované útvary Policie České republiky užívaly asi 4 000 služebních dopravních prostředků s pořizovací cenou 1,5 mld. Kč.

Z vyhodnocení pořizování pohonných hmot vyplynulo, že nejhospodárnějšího nákupu je možné dosáhnout maximalizací nákupu do vlastních čerpacích stanic. V případě nemožnosti odběru pohonných hmot z vlastních čerpacích stanic je hospodárnější dávat přednost staničním kartám na úkor platebních karet CCS. Bylo by vhodné usilovat o dodávky pohonných hmot do vlastních čerpacích stanic od Správy státních hmotných rezerv za výhodnější cenu.

Některé nově pořízené osobní automobily nebyly dlouhodobě využívány a tvořily tzv. zálohy. V době kontroly bylo u kontrolovaných útvarů Policie České republiky celkem 29 nových osobních automobilů, které nebyly použity déle než půl roku, z nichž některé téměř jeden rok.

Při vyřazování služebních dopravních prostředků z používání přetrvává administrativně složitý a časově dlouhý proces od návrhu na vyřazení až k vyřazení z účetnictví; v některých případech byl delší než jeden rok. Počet dopravních nehod zaviněných policisty a zaměstnanci Policie České republiky i dopravních nehod celkem měl klesající tendenci.

ZÁVĚR

Nejvyšší kontrolní úřad představuje zcela jedinečný orgán, jehož činnost nemůže být nahrazena jakýmkoli jiným orgánem. Je jedinou nezávislou kontrolní institucí v České republice a má zcela výsadní postavení v rámci kontroly ve veřejné správě.

Je nutno opětovně zdůraznit, že limity pro jeho činnost jsou stanoveny právním řádem, a to předpisy nejvyšší právní síly – ústavními dokumenty – a dále zákonem o Nejvyšším kontrolním úřadu, resp. jinými zákony. Není možné ho v jeho činnosti omezovat podzákonnými normami. I z tohoto vyplývá jeho výjimečnost.

Jeho kontrolní pravomoc však není zcela neomezená, ale soustředí se pouze na kontrolu hospodaření s finančními prostředky vydávanými ze státního rozpočtu nebo z rozpočtu Evropských společenství. Není tedy možné, aby Nejvyšší kontrolní úřad vykonával kontrolu hospodaření se soukromými finančními zdroji.

Tak jako všechny orgány státu ani Nejvyšší kontrolní úřad „neexistuje ve vakuu či sám o sobě“, ale je úzce provázán se složkami moci výkonné, zákonodárné a soudní. Jak ji bylo zmíněno v této souvislosti výše vede se mezi odborníky a ústavní a správní právo diskuse, za je či není tzv. čtvrtou mocí ve státě. Autorka této bakalářské práce se v této souvislosti přiklání k názoru, že jej nelze považovat za samostatnou moc. I když jej neoznačíme za samostatnou moc a budeme se držet tradičního dělení – tripartice – nesnižujeme tak rozhodně jeho význam.

Jak vyplývá z výše uvedeného, Nejvyšší kontrolní úřad je a musí být nedílnou součástí struktury vrcholných státních orgánů České republiky, má-li ta mít právo nazývat se demokratickým právním státem.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY**Monografie**

- [1] Filip, Jan. Ústavní právo České republiky. 1. díl. Základní pojmy a instituty. Ústavní základy ČR. 4. opravené a doplněné vydání. 556 s. Brno: MU a nakladatelství Doplněk, 2003. ISBN 80-210-3254-5
- [2] Filip, Jan: Vybrané kapitoly ke studiu ústavního práva. 2. doplněné vydání. 458 s. Brno: MU a nakladatelství Doplněk, 2001. ISBN 80-210-2592-1
- [3] Gerloch, Aleš, Hřebejk, Jiří, Zoubek, Vladimír. Ústavní systém České republiky. (Základy českého ústavního práva). 4. aktualizované a doplněné vydání. 568 s. Praha: Prospektrum, 2002. ISBN 80-7175-106-5.
- [4] Hendrych Dušan a kol. Správní právo. Obecná část. 5. rozšířené vydání. 823 s. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-671-9
- [5] Klíma, Karel a kol. Komentář k Ústavě a Listině. 1019 s. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2005. ISBN 80- 86898-44-X
- [6] Pavlíček, Václav, Hřebejk, Jiří. Ústava a ústavní řád ČR. Komentář. 1. díl. Ústavní systém. 2. doplněné a podstatně rozšířené vydání. 772 s. Praha: Linde, 1998. ISBN 80-7201-110-3
- [7] Průcha, Petr. Správní právo: Obecná část. 5 doplněné a opravené vydání. Brno: MU a nakl. Doplněk, 2003. 224 s. ISBN 80-210-3115-8
- [8] Sládeček, Vladimír. Obecné správní právo. Praha: ASPI Publishing, 2005. 379 s. ISBN 80-73570602

[9] Šupáček, František. Nejvyšší účetní kontrolní úřad in Slovník veřejného práva československého. Svazek II. Uspořádal: Hácha, Emil, Hoetzel, Jiří, Weyr, František, Laštovka, Karel. Brno,1932.

Články

[10] Nováková, Jiřina. Limská deklarace a postavení nejvyšších kontrolních úřadů. Integrace 1/2004

Internetové zdroje

[11] Záznam z odborného semináře na téma Kontrolní mechanismy ve veřejné správě konaného dne na Ministerstvu vnitra České republiky [HTML dokument], cit.2005-06-23, Dostupné na:

http://209.85.129.104/search?q=cache:AJYVup43ZaUJ:www.mvcr.cz/sprava/mistni/dokumenty/seminar_210705.pdf+postaven%C3%AD+a+p%C5%AFsobnost+nk%C3%BA&hl=cs&gl=cz&ct=clnk&cd=16

[12] finanční server Měšec.cz [HTML dokument], cit.2006-03-21, Dostupné na:

<http://www.mesec.cz/clanky/nejvyssi-kontrolni-urad-ochrani-statni-penize/>

[13] oficiální stránky Nejvyššího kontrolního úřadu [HTML dokument], cit.2006, Dostupné na:

<http://www.nku.cz/pages/cs/mezinarodni/mezinarodni-spoluprace.htm>

[14] Business Info.cz Oficiální portál pro podnikání a export [HTML dokument], cit.2006-07-11, Dostupné na:

<http://www.businessinfo.cz/cz/clanky/registry-databaze/nku-registr-osob-akce/1000430/38782/>